

JAARVERSLAG

 2011

STICHTING VOOR
VOORTGEZET
VRIJESCHOOL ONDERWIJS NH

volop in beweging!

JAARVERSLAG

 2011

STICHTING VOOR
VOORTGEZET
VRIJESCHOOL ONDERWIJS NH

Organisatie	6
Bestuur, ontwikkelingen	8
De toekomst: 2012 – 2016	12
De dagelijkse praktijk op de scholen	
Geert Groote College <i>Amsterdam</i>	14
De dagelijkse praktijk op de scholen	
Adriaan Roland Holtschool <i>Bergen</i>	16
De dagelijkse praktijk op de scholen	
Rudolf Steinerschool <i>Haarlem</i>	18
Raad van Toezicht Jaarverslag 2011	22
Jaarrekening	28
De IDU tabellen	34
Namen en adressen	37

Colofon

tekstbijdragen	Harold Ansink Roos Blenckers Gerda Broekhof Karin Bulte Freek op 't Einde Sid Hesterman Fieke Ossenkoppele Jos Reckman Maarten Roest Crollius
foto's	Chris en Jurriaan Hoefsmid Eloy Bruins
eindredactie opmaak	Harold Ansink werkbeeld, eloy bruins

volop in beweging!

Het jaar 2011 was een interessant jaar voor de Stichting en de drie vestigingen; onderwijskundig gaat het heel goed, de belangstelling van leerlingen en ouders voor de vrijescholen is groot en groeiende, er zijn veel ambities geformuleerd die ook recht aan die toenemende belangstelling doen. Tegelijkertijd is het financieel lastig gebleken om in de pas te blijven en gezien het gure begrotingsklimaat waar Nederland in lijkt te zijn beland zal dat niet minder worden.

Dit jaarverslag bevat al deze elementen: de financiële ontwikkelingen en beleidskeuzes, en veel aandacht aan alle onderwijskundige ontwikkelingen en ook aan de dagelijkse praktijk op de vestigingen.

Het financiële jaarverslag van onze stichting loopt over een kalenderjaar. Parallel daaraan schrijven we ook het inhoudelijk, bestuurlijk jaarverslag over een kalenderjaar, hoewel natuurlijk het schooljaar van zomer tot zomer loopt. Dat komt daarom misschien een beetje vreemd over; wij hebben er voor gekozen om alle verslagen en verantwoording in één document en op één moment te presenteren.

Ik wens u veel leesplezier.

*Harold Ansink, Bestuurder
14 juni 2012*

Organisatie

Kernactiviteit De kernactiviteit van de stichting is het verzorgen van onderwijs op basis van de pedagogische beginselen van Rudolf Steiner, resulterend in de afsluitingen ivo-mavo (vmbo-t), havo en vwo, in de regio's Amsterdam, Haarlem en omstreken en Noord-Holland Noord.

De leerlingen worden gestimuleerd om 'te worden wie zij zijn'. Daarmee wordt bedoeld: de talenten die in de leerling aanwezig zijn, worden gestimuleerd en de leerling wordt cognitief, emotioneel en wilsmatig aangesproken om zich te ontwikkelen. Van de docenten wordt daarom verwacht dat zij – ook bij de cognitieve vakken – kunstzinnig onderwijs geven, dat wil zeggen met creativiteit hun lessen zo vorm geven dat de leerlingen en de klas in vorm en inhoud krijgen aangeboden wat nodig en actueel is. Je kan ook zeggen: het is leuk om op de vrijeschool les te krijgen van gemotiveerde, creatieve leerkrachten.

Doelstelling In de statuten van de school staat het volgende te lezen:

'De stichting heeft ten doel het geven of doen geven van Voortgezet Vrijeschoolonderwijs volgens pedagogische beginselen van Rudolf Steiner zoals deze zijn neergelegd in diens pedagogische en antroposofische geschriften.'

De Stichting streeft ernaar, de relatie tussen de door haar geëxploiteerde scholen en de maatschappij te regelen in de zin van het navolgende citaat van Rudolf Steiner: 'Men dient niet te vragen: 'wat moet de mens weten en kennen voor de bestaande orde?' Maar: 'wat is in de mens in aanleg aanwezig en wat kan in hem ontwikkeld worden?'. Dan zal het mogelijk zijn de sociale orde steeds nieuwe krachten toe te voeren uit de opgroeiende generatie' (Opstel 'Vrije school en Driegeleding', 1919). Het onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarde zoals die leven in de samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.'

Juridische structuur Het stichtingsbestuur beheert drie gelijkwaardige functionerende vestigingen, met als administratieve hoofdvestiging het GGCA.

Sinds 1 februari 2009 wordt de stichting geleid door een Algemeen directeur/ bestuurder (verder te noemen: de bestuurder), die in overleg met de rectoren van de vestigingen de lijnen uitzet en het financiële beheer vormgeeft. Dit overleg vindt plaats in het zogenoemde platform. Elk van de vestigingen heeft een eigen vorm van een relatief 'platte' organisatie, van waaruit de rector de opdracht heeft om de gezamenlijke belangen in onderlinge afstemming binnen het platform te behartigen. De relatie met de medezeggenschapsraad wordt door de bestuurder verzorgd. De uitvoering van de klachtenprocedures, die in hoofdlijnen voor de vestigingen dezelfde zijn, vindt zo veel mogelijk plaats op de vestigingen; in tweede instantie kunnen klachten bij de bestuurder worden gedeponeerd.

De drie vestigingen dragen een eigen financiële verantwoordelijkheid binnen het financieel kader van de stichting. Via een verdeelsleutel, vastgelegd in het financieel reglement, wordt de ontvangen subsidie verdeeld.

Verantwoording en toezicht Scholen leggen op diverse niveaus verantwoording af; binnen de scholen is het de medezeggenschapsraad die mede advies- en instemmingsrecht heeft op beleidsbeslissingen - zowel vooraf als achteraf. In het good governance model is het interne toezicht op financieel en inhoudelijk gebied in handen gelegd van een Raad van Toezicht, en het externe toezicht vanuit de overheid vindt plaats door de inspectie voor het onderwijs.

Met alle drie deze instanties heeft binnen onze stichting de bestuurder contact.

Teneinde de verantwoording in lijn te brengen met de vernieuwde structuur van de stichting, is de medezeggenschapsstructuur gewijzigd. In het verleden was de MR een afgeleide van de vestigings-MR. In de nieuwe organisatie is dat andersom: de MR is de leidende raad. De Vestigingsraden zijn deelraden als bedoeld in de Wet op de Medezeggenschap Scholen (WMS). Dat neemt overigens niet weg dat de VMR'en buitengewoon belangrijke instanties zijn omdat daar het beleid van de rectoren van de vestigingen wordt getoetst.

Het jaarverslag van de Raad van Toezicht is integraal in dit jaarverslag opgenomen.

Bestuur, ontwikkelingen

De belangrijkste beleidspunten van de bestuurder blijven de verbetering van de onderwijsresultaten en het verzorgen van beleid om dat zo te houden, Kwaliteitsbeleid, Personeelsbeleid, Samenwerking, en het verkrijgen van meer grip op en begrip van de financiën van de stichting.

Stichtingsbreed beleid In 2011 is hard gewerkt aan het concretiseren, voltooien en op schrift krijgen van een aantal belangrijke beleidsterreinen: het financieel beleidsplan en het Personeelsbeleidsplan zijn op papier gekomen. Beide stukken hebben als belangrijk doel om het financiële bewustzijn te versterken bij de collega's, en om meer eenheid te krijgen op een aantal belangrijke dossiers.

De ambities die zijn geformuleerd, zijn: groeiend leerlingenaantal, onderwijs van minstens voldoende kwaliteit,

Inspectieoordeel In 2011 is de vwo-afdeling van de Rudolf Steinerschool als voldoende beoordeeld; de inspectie was buitengewoon content met de resultaten en de manier waarop een en ander in de organisatie is gezekerd. Daarmee zijn nu twee van de drie vestigingen van het verscherpte toezicht af; de resultaten op de havo-afdeling van de Adriaan Roland Holtschool over de jaren 2010 en 2011 zijn zodanig dat de sterke verwachting is dat het toezicht van de inspectie naar 'basisarrangement' zal verschuiven in de zomer van 2012.

Omgaan met ouderbijdragen Dankzij de bijdragen van ouders zijn wij in staat om ons onderwijs vorm te geven op de manier die aansluit bij onze visie: wij geven relatief veel geld uit aan hoogwaardig lesmateriaal in de handvaardigheidsvakken (hout, metaal, handwerkattributen) en aan het onderhoud van onze schoolgebouwen. Het is bijzonder prettig om te merken dat ouders het, net als wij, belangrijk vinden dat deze zaken in stand kunnen blijven.

De Inspectie voor het onderwijs heeft in 2011 erg veel werk gemaakt van het controleren van scholen op het gebied van de verantwoording van de ouderbijdragen, waarbij de eis om een jaarlijks opnieuw aan te gaan contract een hoofdrol speelde. In de loop van 2011 is dit beleid, onder druk van de Tweede Kamer, gewijzigd. Ons streven is de verantwoording van de besteding van de ouderbijdragen zo transparant en duidelijk mogelijk vorm te geven. Dit gebeurt in de Vestigingsmedezeggenschapsraden. Die keuze is expliciet gemaakt om de drie vestigingen speelruimte te geven in het overleg met de ouders over de besteding van de bijdragen.

Leerplanontwikkeling

Net als in de eerdere jaren is ook in 2011 op de studiedagen van de stichting met alle leraren veel aandacht besteed aan de inhoud van het leerplan: Bewustzijn, Aandacht, Verbinding en Verzorging zijn belangrijke steekwoorden bij het nadenken over de lessen, naast de voor de stichting geformuleerde onderwijsvisie en missie. De vernieuwde leerlijnen zullen in de eerste helft van 2012 worden afgerond en gepresenteerd.

Differentiëren en homogeniseren In het verlengde van bovenstaande is op de vestigingen weer veel aandacht besteed aan verschillen in leerstijlen en leertempo. Alle brugklassen zijn nu meer gehomogeniseerd en ook in de klassen 8 en 9 is al meer aandacht voor het verwachte opleidingsniveau van de individuele leerlingen. De effecten op de sociale ontwikkeling van de leerlingen (die immers meer met 'gelijkgestemden' in de klas komen te zitten) wordt nauwlettend gevolgd: wat win je met homogene(re) klassen, en wat verlies je ermee? Uiteraard is dit iets dat pas op iets langere termijn echt tot zinnige antwoorden kan leiden; we houden het goed in de gaten.

Medezeggenschap en horizontale verantwoording De vestigingsmedezeggenschapsraden hebben in 2011 goed gefunctioneerd; diverse beleidsonderwerpen zijn aan de orde geweest en er is goed gebruik gemaakt van advies- en instemmingsrecht. De bovenschoolse medezeggenschapsraad heeft veel aandacht besteed aan het principe centraal – decentraal: wat leg je op vestigings-, en wat op stichtingsniveau? De bovenschoolse beleidsplannen zijn besproken.

In Amsterdam hebben alle VO scholen samen afgesproken om via Vensters voor Verantwoording, een initiatief van de VO-raad, de horizontale verantwoording te organiseren. In december 2010 is de website gevuld, waardoor begin januari 2011 het Geert Groote College 'in de lucht' is gegaan op www.schoolvo.nl. De Adriaan Roland Holtschool en de Rudolf Steinerschool hebben in de loop van 2011 de website ingevuld.

Communicatie Op de vestigingen wordt goed gebruik gemaakt van digitale middelen: er komen zowel voor intern gebruik (de 'binnenkrant') als voor extern gebruik (de 'buitenkrant' of 'Nieuwsbrief' genoemd) digitale periodieken uit. Daarnaast heeft de RSH nog steeds het periodiek de Meander, en heeft het GGCA aansluiting gezocht bij de 'Seizoener', een landelijk tijdschrift gericht op betrokkenen bij de vrijeschool met een schoolspecifiek karakter in het midden. Beide tijdschriften verschijnen vier maal per jaar.

Samenwerken tussen de vestigingen Ook in 2011 is samengewerkt en overlegd door zorgcoördinatoren, examencoördinatoren, vertrouwenscontactpersonen, administraties en de rectoren. Bovendien zijn er drie bovenschoolse werkgroepen in het leven geroepen: een voor het havo curriculum, een voor de invulling van de vmbo-t examens en een voor het gebruik van Magister.

Regionale samenwerking vrije onderbouwen Mede onder impuls van de bestuurder zijn samenwerkingsgesprekken op gang gekomen tussen alle vrije basisscholen die traditioneel leerlingen leveren aan onze vestigingen; doel is om te kijken hoe er samengewerkt kan worden, en hoe ver die samenwerking kan gaan. De vereniging van vrijescholen stimuleert deze samenwerking. Het resultaat van al deze gesprekken zal in 2012 zichtbaar moeten worden.

Examenresultaten 2010 – 2011 per vestiging

Zie bijlage: IDU-gegevens.

ARH	aantal kandidaten			
	geslaagd	gezaakt	% geslaagd	
vmbo	45	44	1	97
havo	25	25		100
vwo	23	21	2	91

GGCA	aantal kandidaten			
	geslaagd	gezaakt	% geslaagd	
vmbo	20	18	2	90
havo	65	57	8	88
vwo	32	30	2	94

RSH	aantal kandidaten			
	geslaagd	gezaakt	% geslaagd	
vmbo	69	68	1	98
havo	35	31	4	89
vwo	19	17	2	89,5

totaal	aantal kandidaten			
	geslaagd	gezaakt	% geslaagd	
vmbo	134	130	4	97
havo	125	113	12	90
vwo	74	68	6	92

Visie, kwaliteit, onderwijs In 2011 is duidelijk naar voren gekomen dat de vrijescholen bestaansrecht hebben; misschien zelfs meer dan ooit. Op het Geert Groote College moest opnieuw geloot worden, op de Rudolf Steinerschool net niet, en op de Adriaan Roland Holtschool was de toeloop aanmerkelijk groter dan in andere jaren. De beeldvorming rond de vrijescholen is positief te noemen. Door in te spelen op de specifieke kwaliteiten van het vrijeschoolonderwijs is de ARH erin geslaagd 130 leerlingen te trekken, vijftig meer dan gebruikelijk. Enerzijds door meer toeloop van vrijeschoolleerlingen, anderzijds vanuit het reguliere basisonderwijs kwamen veel meer leerlingen op de school af. Inmiddels zijn deze leerlingen gewend en zeer tevreden over hun keuze.

Daarnaast is de onderwijskwaliteit verbeterd en zijn alle afdelingen in feite van voldoende kwaliteit. De ambitie van de vestigingen loopt gelijk op met deze ontwikkelingen: we willen goede scholen zijn, met goede examenresultaten, en tegelijkertijd vrijescholen zijn en daarmee aandacht geven aan de ontwikkeling van de leerlingen op meer gebieden dan alleen het cognitieve. Hierin zijn de drie vestigingen verenigd.

De onderwijsvisie is in 2009 opnieuw geformuleerd en de invulling ervan is ook in 2011 in goede handen geweest. De vakgroepen zijn doorgegaan met het herbezinnen op de lesstof en dat leidt tot een vernieuwd leerplan, met andere accenten en met een actievere didactiek.

Huisvesting In 2011 is de knoop door de gemeente Amsterdam doorgehakt dat het GGCA toestemming en financiering krijgt voor de verbouwing van de school, zodat er ruimte komt voor meer leerlingen. De aanpassing zal in de zomer van 2012 starten.

De ARH in Bergen heeft een ambitieus verbouwingsplan voor het pand op papier gezet; de financiering van dit plan, waarin tegelijkertijd groot achterstallig onderhoud gepleegd moet worden en de installaties herzien dienen te worden, laat helaas op zich wachten. De RSH heeft een vierde adres gevonden: naast het hoofdgebouw aan de Engelandlaan, het middenbouwgedeelte aan de Belgiëlaan en het tuingedeelte van Vrij Waterland, zal in 2012 ook een deel van de Mgr. Huibersschool betrokken worden, voor enkele klassen, een kantine en een lerarenkamer voor de middenbouw. Dit gebouw grenst aan het gebouw aan de Belgiëlaan.

Samenwerking Op een groot aantal gebieden is de samenwerking onderhouden. Grotendeels in de regio's waar de vestigingen staan, en deels landelijk.

De bestuurder is een actief lid van de VO-raad; hij participeert in het leiderschapsprogramma van de VO-raad onder begeleiding van De Baak.

De bestuurder is lid van het bestuur van het eerste Coöperatief werkgemersverband in het VO, kortweg de Coöperatie VO genoemd; deze

koepel, met ruim 40 leden, van kleine schoolbesturen heeft een belangrijke stem in de VO-raad. Belangrijke dossiers zijn de cao en het Bestuursconvenant dat de VO-raad heeft afgesloten met de minister. De vier besturen van voortgezette vrijescholen hebben in 2010 een bestuursconvenant gesloten; in dit convenant wordt de samenwerking vastgelegd. Belangrijke agendapunten zijn de visie op vrijeschoolonderwijs, Vensters voor Verantwoording, goed bestuur en profilering van de vmbo- en havo-afdelingen van de vrijescholen.

Financiën Zoals uit de jaarrekening blijkt, hebben de onderwijskundige successen en de beleidsmatige ontwikkelingen nog niet geleid tot een goede, volledig gezonde financiële huishouding. De oorzaken daarvan worden elders toegelicht. Het maakt duidelijk dat de organisatie nog kwetsbaar is op dit gebied. De opgebouwde reserves van de afgelopen jaren maken dat we de tekorten van 2011 kunnen opvangen.

Het blijkt nodig om op diverse niveaus meer bewustzijn te kweken voor de financiële gevolgen van ons handelen.

Het Financieel beleidsplan, geschreven in 2010, bedoeld voor de periode 2010 – 2014, bevat een aantal doelstellingen, die er op gericht zijn duidelijker te maken, in welke zaken geïnvesteerd moet worden om de organisatie als geheel beter te maken. Het plan is in april 2011 voltooid en goedgekeurd door Raad van Toezicht en MR. Lopende de tijd gebeuren er allerlei dingen die het uitvoeren van de afspraken en het controleren hierop moeilijk maken. Hierdoor dreigt een dergelijk plan al snel een papieren tijger te worden. De doelen zijn vooralsnog niet gehaald. Het bijhouden van de (te ambitieuze) planning is een speerpunt voor de bestuurder. Consolidatie van de zaken die goed gaan is daarbij een belangrijke prioriteit.

Personeel en Organisatie Naar aanleiding van een onderzoeksrapport van Infinite BV, 'Samen school maken', dat in het schooljaar 2010 – 2011 is opgesteld en mede op aanwijzing van de accountant (in het accountantsrapport over 2010) is de administratieve en financiële organisatie onderwerp van gesprek geweest: het efficiënter inrichten van de organisatie en het zekeren van de betaalfunctie is een belangrijk punt van aandacht. Een werkgroep heeft advies uitgebracht voor het aanpassen van de organisatie; in 2012 zal een personeelsfunctionaris worden aangesteld. Deze wordt verantwoordelijk voor het personeelsbeleid en zal de formatie van de stichting op orde moeten krijgen.

Als werkgever van alle op de drie vestigingen werkzame personeelsleden is de stichting eraan gehouden een eenduidig en consistent personeelsbeleid te hebben. Het opstellen van dit beleid heeft in 2010 een voorzichtige start gekend. In 2011 heeft het beleid verder vorm gekregen. Een speerpunt in dat beleid zal het verzuimbeleid zijn, waarbij we op zoek gaan naar factoren die de werkdruk beïnvloeden.

Funciemix per 1-10-2011

personele samenstelling per 1-10-2011

functie	Ggca	Fte	Arh	Fte	Rsh	Fte	totaal	totaal Fte
directie	3	3,0	2	2,0	2	1,9	7	6,9
teamleiders	1	1,0	2	1,8	3	2,9	6	5,7
docenten LB	56	32,4	43	31,1	37	22,9	136	86,4
docenten LC	20	16,6	4	3,8	18	15,7	42	36,1
docenten LD	5	4,6					5	4,6
totaal OP	81	53,6	47	34,9	55	38,6	183	127,1
OOP	19	14,3	17	8,8	16	9,4	52	32,5
bestuur							1	1

Wij voldoen aan de afspraken ten aanzien van de funciemix, zoals die zijn gemaakt in het kader van het actieplan Leerkracht, waarbij een toename, per 1-10-2011 ten opzichte van 1-10-2008 van het aantal LC- en LD-docenten is geregeld.

verzuim [%]

	2011			2010		
	afwezig	ziekte	idem < 1 jaar	afwezig	ziekte	idem < 1 jaar
Amsterdam op	9,4	8,92	7,52	8,57	7,5	6,88
oop	6,36	6,36	6,36	4,66	4,66	4,66
Bergen op	8,27	7,29	5,8	8,64	5,63	3,97
oop	7,94	7,94	2,25	6,52	6,52	1,26
Haarlem op	12,4	8,45	8,45	8,53	6,13	6,13
oop	3,52	2,61	2,61	5,60	5,04	1,41
Bestuur				0,27	0,27	0,27
totaal opp	10,6	8,25	7,29	8,58	6,53	5,81
oop	5,9	5,6	3,7	5,65	5,47	2,38
landelijk opp	10,1	8,37	7,38			
oop	6,01	5,72	3,81			

Het ziekteverzuim is hoog, ook al ligt het niet ver van het landelijk gemiddelde af. Het is voor ons zaak om voor de drie vestigingen tot beleid te komen dat het verzuim terugdringt.

ICT: investeringen, Magister Hoewel ICT geen speerpunt is op onze vestigingen, houden wij de techniek wel up-to-date. Zo verschijnen er op alle vestigingen smartboards en andere accessoires. Magister wordt steeds beter gebruikt, ook als middel om informatie over leerlingen (via het logboek) uit te wisselen.

De toekomst: 2012 – 2016

Er wordt nu sinds een jaar serieus op gestuurd dat de drie scholen gaan groeien; het is inmiddels wel duidelijk dat een volledig curriculum voor vmbo-t, havo en vwo met minder dan 800 leerlingen feitelijk niet haalbaar is. Met veel kunst- en vliegwerk lukt het tot nu toe wel, en het onderwijs is ook van (op zijn minst) voldoende kwaliteit. Om dat niveau minimaal te handhaven is meer vlees op de botten gewenst. Daarbij wordt vooralsnog niet gedacht aan 800, maar wel aan tussen de 650 en 750 leerlingen op de kleinere vestigingen. Ons streven is erop gericht om te voldoen aan de door de onderwijsinspectie gestelde eisen, vernieuwend vrijeschoolonderwijs te bieden in een kleinschalige organisatie.

De financiële huishouding zal op orde moeten komen; na een eerste interventie in 2011 – 2012 wordt voor 2012 – 2013 een veel stringenter beleid met een strikt financieel kader geformuleerd, waarbij de organisatie zo zal worden vormgegeven dat er meer beheersing en meer sturing op de uitgaven zal kunnen zijn. Er wordt taakstellend begroot en begrensd.

Alle drie de vestigingen hebben wensen op het gebied van huisvesting: Amsterdam wil het gebouw uitbreiden en dat staat ook op de planning voor 2012 en 2013. In Bergen is dringend behoefte aan meer, en kwalitatief betere, lokalen. Overleg met de gemeente en binnen de regio met de collega besturen is hierbij zeer noodzakelijk en is gepland. Het gewenste beeld is er wel; hoeveel daarvan kan worden gerealiseerd is nog onduidelijk. In Haarlem wordt voorlopig met gebruik van andere gebouwen de ruimtebehoefte opvangen. Over een structurele oplossing wordt, in nauw overleg met de gemeente en omliggende organisaties nagedacht.

Het Geert Groote College *Amsterdam*

Leerlingen, onderwijs, cultuur Het aantal leerlingen dat zich in het voorjaar van 2011 meldde op de school was weer groot. Helaas is de ruimte in het gebouw nog steeds beperkt en konden niet alle leerlingen aangenomen worden. Wel is besloten tot het aannemen van vijf klassen in plaats van vier. Opvallend is de toename van het aantal vrije basisschool leerlingen dat zich inschrijft op het GGCA. Ongeveer de helft van de leerlingen in de zevende klas is afkomstig van een vrije basisschool.

Eén van de manieren waarop we laten zien wat we in huis hebben is het organiseren van een proefflessenmiddag voor de vrije onderbouwen uit de regio.

In klas 9 (derde leerjaar) is een zesde stroom ontstaan doordat het aantal leerlingen voor vmbo-t, havo en voor vwo zo uitviel dat er voor elke afdeling twee klassen moesten worden gevormd. Hierdoor kwam ook ruimte voor een aantal zijinstromers voor de school. Dat is ingewikkeld gebleken: niet elke leerling slaagt er nog in om te wennen aan de aanpak op de vrijeschool; gelukkig geldt dat voor de meeste leerlingen wel.

In september is er gestart met euritmie in de school; alle klassen 7 en 8 volgen nu structureel dit vak. Om de hernieuwde kennismaking met euritmie kracht bij te zetten is er tijdens het afscheid van Vera Treffers en Reiny Jobse een euritmie uitvoering geweest.

De elfde en twaalfde klas leerlingen konden een cursus Cambridge Advanced Engels volgen, als voorbereiding op het bijbehorende examen.

Teneinde meer rust in de school te bewerkstelligen is besloten om de schoolexamens in SE-weken te plannen in plaats van door het hele jaar heen. Dit lijkt een goede stap om de resultaten te consolideren.

Zoals altijd zijn er veel culturele en kunstzinnige onderwerpen langsgekomen: als voorbeeld treft u in het kader een verslagje van het toneelstuk 'Banaan' aan.

In juni 2011 is een prachtig Requiem van Mozart neergezet in de Vredekerk. Onder leiding van Ludwika Kowalewska zongen de leerlingen, begeleid door een orkest van ouders, oud-leerlingen en an-

dere liefhebbers, het stuk vol overgave voor een enthousiaste zaal. Het middenbouwkoor (klas 7 en 8) gaf onder leiding van Suzanne Taylor een kerstconcert. Een Afrikaans lied, een canon, twee dries-temmige stukken uit 'Les Misérables' en een driestemmig, Franstalig kerstlied werden ten gehore gebracht. Voor leerlingen die nog nooit in een koor hadden gezongen een heel bijzondere ervaring, waar zij (en de school!) de rest van hun schoolcarrière plezier zullen hebben.

Personeel en organisatie In 2011 is de interne opleiding van vijftien van de docenten van het GGCA voltooid. In deze opleiding is veel aandacht besteed aan de achtergronden van vrijeschoolonderwijs en antroposofie. Dit helpt de docenten om met meer bewustzijn hun lessen vorm te geven en de leerlingen tegemoet te treden. De collega's waren zeer enthousiast over de opleiding, verzorgd door diverse coryfeeën uit de vrijeschoolwereld. In 2011 is, in vervolg hierop, een opleiding gestart voor collega's van de drie vestigingen samen.

Opvallend is verder dat er in 2011 een groot aantal jonge tot zelfs zeer jonge collega's op het GGCA is komen werken, zowel in vaklessen als in de hoedanigheid van klassenleraar in klas 7 en 8. Het is leuk om te merken dat de school aantrekkelijk is voor jonge mensen die een toekomst in het onderwijs zien zitten!

Het MT is in dezelfde samenstelling als in schooljaar 2010 – 2011 gestart aan het nieuwe schooljaar. De continuïteit kan op deze wijze gewaarborgd worden. Zelf hebben zij dit jaar als groep en individueel ook gewerkt aan communicatie en managementvaardigheden via NOA, de Baak en Margaretha von Salisch.

Er is van twee bijzondere collega's afscheid genomen: de altijd zeer betrokken Vera Treffers (docente Duits) en Reiny Jobse (docente Nederlands) hebben na tientallen jaren, waarin mentoraat, vaklessen, periodelessen, vensteruur, offerhandelingen, Kerstspelregie en meer, afscheid genomen van de school en de leerlingen.

Huisvesting Het Geert Groote College zit in een fraai gebouw, dat echter is ontworpen voor ongeveer 480 leerlingen. Inmiddels zitten er structureel rond de 700 leerlingen op de school; het is mede daardoor ieder jaar weer een enorme puzzel om alle lessen in het rooster te krijgen; daarvoor zijn er soms lessen in een vergaderruimte, in de kantine of in de theaterzaal. Deze zomer zijn twee noodlokalen naast de school geplaatst.

De gemeente geeft inmiddels haar medewerking aan een uitbreiding van ons gebouw zij hebben hier 5,5 miljoen euro voor toegezegd. Inmiddels is er een selectie gemaakt onder 33 geïnteresseerde bouwers zijn er 5 geselecteerd voor een prijsaanbieding. De bedoeling is dat in de zomer van 2012 begonnen wordt met het project dat er voor zorgt dat we de komende jaren volop vooruit kunnen met een modern en in het oog springend gebouw.

Samenwerking Binnen het complexe krachtenveld van het Amsterdamse (voortgezet) onderwijs draagt het GGCA een flink steentje bij. In het samenwerkingsverband van zes brede schoolgemeenschappen¹ wordt volop overleg gevoerd over de kwaliteit van het onderwijs in Amsterdam, de verdeling tussen categoriaal onderwijs en schoolgemeenschappen, diversiteit en meer. Binnen het OSVO (de vereniging van alle VO-scholen in Amsterdam) werkt de bestuurder mee in de werkgroep Kernprocedure 1, die de altijd ingewikkelde toelating van de nieuwe brugklassers organiseert en probeert te verbeteren.

De rector participeert in het BOOZ, overleg van de scholen in Amsterdam (oud) Zuid.

Horizontale verantwoording In Amsterdam hebben alle VO-scholen zich aangemeld bij Vensters voor Verantwoording, om horizontale verantwoording te organiseren. In december is daar nog een platform bijgekomen, Schoolkompas, waar geïnteresseerde nieuwe leerlingen scholen met elkaar kunnen vergelijken.

¹ De Montessori Scholengroep Amsterdam, het Spinoza Lyceum, het IJburg College, de Open Schoolgemeenschap Bijlmer, het Caland Lyceum en het Geert Groote College

Een toneelvoorstelling door klas 8c
van het Geert Groote College

Banaan, overdreven gewoon?

Michaëlsdag 2011. Vijf minuten voor aanvang van de toneelvoorstelling 'Banaan, overdreven gewoon?'. Terwijl het publiek binnenstroomt hebben dertig achtste klassers zich op het podium achter het gesloten doek verzameld rondom een parachute.

Maar voor deze leerlingen is deze parachute al lang geen parachute meer. Iemand ziet een tent, een ander een reusachtige rok. Weer een ander fantaseert over een slaapzak waar wel dertig kinderen in passen. Met trillende handen van opwinding houden ze het gevaarte vast, een kring van saamhorigheid en verbinding.

Er is een kind in de kring dat nooit het hoogste woord voert, maar straks haar stem zal laten klinken als nooit tevoren. Er is een leerling die een verborgen talent heeft ontdekt tijdens de voorbereidende improvisatieopdrachten. Er is een puber die voor even kan spelen als een kind zonder twijfels. Er is een ontwerper van de flyer. Er is een clown die zijn masker afzet. Er is een dametje dat onbezorgd in het middelpunt mag staan. Er is samenspel en er zijn solisten. Er zijn toneelschrijvers, technici en vormgevers.

Het doek gaat open. Dertig achtste klassers stralen samen, maar ieder op hun eigen manier. Er staat een klas die zelf een toneelstuk maakte gedurende een toneelperiode van drie weken. Het proces minstens zo waardevol als het prachtige eindresultaat.

Fieke Ossenkoppele, mentor & docent toneel van klas 8C

De Adriaan Roland Holtschool *Be*

Stabiliteit Het jaar 2011 was een stabiel jaar voor de Adriaan Roland Holtschool. De organisatie toonde stevigheid en rust met een goede balans tussen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheid in relatie tot de identiteit. De ARH toonde zich een school met veel ideaal en betrokkenheid in een gezonde organisatie.

De bron van pedagogiek ligt bij de docenten. Deze wordt aangeboord middels de beleidsadviesvergaderingen en teambesprekingen. De route naar besluitvorming is iedereen helder zodat er geen valse verwachtingen leven en de inspraak formeel helder is geregeld.

Examenresultaten en de inspectie De examenresultaten voor de nog zwakke havo-afdeling waren heel erg goed. De verschillen tussen schoolexamen en centraal examen lag binnen de marge. Het centraal examen was gemiddeld beduidend beter gemaakt dan het landelijk examen. Dit is opgemerkt door de inspectie welke een traject in gang heeft gezet dat bij goed resultaat moet leiden tot een basisarrangement voor de havo in 2012.

Weer vooruit! De verbeterde resultaten op alle terreinen samen met de rust en stabiliteit heeft gemaakt dat de school weer vooruit moet naar de toekomst. Uit analyses was gebleken dat het gebruikelijke aantal aanmeldingen zou maken dat de school het in de toekomst moeilijk zou gaan krijgen. Dat aantal ligt meerjarig tussen de 75 en 90. Daarmee is er meer uitstroom naar het mbo na het tiende leerjaar en zou het leerlingenaantal uitkomen op zo'n 430 tot 450 leerlingen. Hierom is in 2010 de bodem gelegd voor een pr-campagne. En deze campagne heeft groot resultaat gehad: 130 aanmeldingen! Een record.

We hadden het geluk dat er een dubbele klas op de onderbouw in de Daalmeer zat. Dat leverde zo'n 20 leerlingen extra op. Dus zonder deze meevaller zouden we zijn uitgekomen op 110 aanmeldingen. De doelstelling voor de toekomst ligt minimaal 100 aanmeldingen en de inspanningen zullen daarop gericht zijn.

Opvallend bij die aanmeldingen was het grote aantal leerlingen met een hoger basisschoolniveau. We zijn uitgekomen op 1 klas vmbo-tl, 2 klassen havo en 2 klassen vwo. Dat duidt erop dat de pr-campagne, samen met alle andere kwaliteitsinspanningen hebben gemaakt dat ouders en leerlingen die voorheen niet van ons bestaan wisten, ons nu wel weten te vinden maar ook het vertrouwen hebben dat wij voor alle niveaus goed onderwijs aanbieden.

Cultuur De leerlingen werden in 2011 weer ondergedompeld in kunst en cultuur. Heel bijzonder was dat wij het schoolkoor weer in het Concertgebouw in Amsterdam hebben gehouden. Het Stabat Mater stond op het programma. Voor leerlingen, ouders en medewerkers was dit weer een uitzonderlijke ervaring. De leerlingen be-seffen op zo'n moment heel erg goed welke buitenkans ze hier ervaren. Zo'n gebeurtenis verloopt zelfs met zo'n groot leerlingen-koor geheel vlekkeloos en incidentloos. Het leverde nog een bril-jante paginagrote recensie op in het Noord-Hollands Dagblad. Ook de burgemeester van Bergen, mw. Hafkamp, heeft genoten en sprak vol lof over het concert.

Daarnaast was er een kleinkunstproject ten bate van de Alpe d'Hu-zes (de Alpe d'Amour) onder leiding van Menno Boddé. Een avond vol muziek en toneel in de intimiteit van de aula. Zo'n avond toont de veelzijdigheid van onze leerlingen en medewerkers.

Onderwijsontwikkeling Het verandertraject ARH 3.0 zat in haar tweede jaar. Daarin zijn weer grote stappen gezet op weg naar een uitdagend, onderscheidend, harmonisch, betaalbaar en gezond onderwijsprogramma. In 2011 is de basis gelegd voor een nieuwe lessentabel die minder studiebelasting oplevert voor de leerlingen, met name in het 11e leerjaar. De basis is gelegd, de effecten worden in schooljaar 2013-2014 zichtbaar.

Een grote beleidswijziging was het werken in homogene groepen. Uiteindelijk gaan alle klassen in homogeen verband werken (of in een dakpanconstructie). Maar in 2011 begonnen we ermee in de zevende en negende klas. In de zevende klas zijn de leerlingen on-derverdeeld op basis van hun basisschooladvies in een vmbo, havo of vwo klas. In de negende zijn de leerlingen ook in deze niveau-klassen ingedeeld maar op basis van basisschooladvies én be-haalde.

In 2011 is er onder de zevendeklasleerlingen (in schooljaar 2011-2012) een enquête afgenomen. Nu we meer leerlingen hebben en die in hebben gedeeld in homogeen verband, willen we ook weten of ze het naar hun zin hebben. Het resultaat toont een erg sterk re-sultaat met een bovengemiddelde tevredenheid. Met name het as-pect veiligheid blijft op onze school heel goed scoren.

Personeel en organisatie Het jaar 2011 toonde bovengemiddeld veel ziektegevallen onder docenten. En dan langdurige ernstige aandoeningen. In de sfeer van vervanging van lessen was het goed te regelen maar het had wel z'n weerslag in het team. Inmiddels is (bijna) iedereen er weer bovenop. Alle zieken voelden zich erg gesteund vanuit de school.

De effecten van de reis naar Dornach in 2010 waren merkbaar. Een veel breder deel van het team had een beeld van het gezicht van de antroposofie. Het leidde ook tot een grote deelname aan cursussen die in relatie staan tot de identiteit en achtergronden van de pedagogiek.

Het nieuwe MT-model, met een rector en twee teamleiders (ipv coördinatoren) wierp direct z'n vruchten af. Het draagt aantoonbaar bij tot een gezonder afsprakensfeer en doelmatigheid in de afhandeling van problemen. Docenten, leerlingen en ouders weten nu veel beter bij wie ze terecht kunnen.

Huisvesting In 2011 is er een enorme slag gemaakt inzake de huisvesting. In de zomer van 2011 zijn diverse lokalen geheel gerenoveerd. De receptie is geheel opgeknapt, aan de overzijde zijn twee kantoren voor de teamleiders gecreëerd. Het biologielokaal heeft een complete metamorfose ondergaan. Het resultaat is geweldig. De achterstalligheid werd zo groot en daarmee het beeld van de school, dat deze ingrepen noodzakelijk waren. Ook in relatie tot de groeiambitie.

De groeiambitie en bijbehorende berekeningen maakt dat we ook meer ruimte nodig hebben. De snelste en goedkoopste weg is om binnen de eigen bouwgrenzen te blijven. Hiertoe zijn de architecten van Geo-architecten samen met aannemer Mulder Obdam in opdracht van de Stichting Benedictus aan een engineering begonnen. Alle berekeningen van mogelijkheden, constructies en kosten zijn vast komen te liggen om tot uitvoering over te gaan.

In 2011 kwam een nieuwe economische crisis op. Dat maakt dat een aanvraag van een financiering bij de banken op problemen stuit, dus is er in 2012 hierin nog veel werk te verzetten om in 2013 tot uitvoering te komen.

Samenwerking Op bestuurlijk plan is de samenwerking, naast het Samenwerkingsverband voor de leerlingenzorg waarin ook lopende zaken zoals de vakantieregeling worden geagendeerd, geïntensiveerd. De bestuurder is uitgenodigd te participeren in de Topgroep, waarin besturen uit de hele kop van Noord-Holland kennis uitwisselen op het gebied van personeel en financiën. Parallel daaraan wordt deelgenomen aan het Regionaal Platform onderwijsarbeidsmarkt Noord-Holland Noord.

In het kader van een nieuw te formuleren regionaal plan onderwijshuisvesting zitten de besturen van Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en omstreken sedert eind 2011 geregeld om de tafel.

ICT De achterstand in de ICT-voorzieningen zijn in 2011 geheel ingelopen. Er is een docentenwerkplek gecreëerd om het intensiever gebruik van Magister te faciliteren. Biologie kan vooruit met laptops evenals de zorgcoördinator. Op dit moment zijn de ICT-voorzieningen op peil.

Communicatie Het besef van het belang van goede communicatie heeft gemaakt dat we werken met sociale media. We hebben een actieve en inspirerende facebookpagina, twitter en blogspot. We gaan werken met een spijbel-sms. De website arh.nl heeft gemiddeld 80 hits per dag. En de nieuwsbrief wordt iedere twee weken digitaal verstuurd naar 1100 adressen. Dit wordt erg gewaardeerd door ouders en leerlingen.

Ook doen we mee aan Vensters voor Verantwoording en leggen hiermee horizontale verantwoording af. Op Schoolkompas.nl kunnen ouders en leerlingen (en toekomstige ouders en leerlingen) zien hoe we het doen en onze opbrengsten vergelijken met die van andere scholen.

Kosten De jaarrekening van 2011 toont dat we op grote voet leven. We hebben in 2011 heel veel geïnvesteerd om de school weer sterk te maken. Dat heeft goede resultaten opgeleverd, het waren noodzakelijke investeringen. We moeten de kwaliteit behouden en versterken. Maar aan de uitgavenkant moeten we voorzichtig zijn.

*Freek op 't Einde
rector.*

De Rudolf Steinerschool *Haarlem*

Leerlingen, onderwijs, cultuur In 2011 heeft de RSH een goede aanmeldingsperiode doorgemaakt: het aantal brugklassers (klas 7) dat zich aanmeldde was gelijk aan de beschikbare capaciteit van 108 plekken. Ook de Spaarnestroom werd daarmee goed gevuld, waarbij ook het tweede leerjaar, dat voor het eerst wordt doorlopen, goed van start is gegaan. Op alle afdelingen (vmbo-t, havo en vwo) meldden zich voldoende leerlingen aan. Opvallend daarbij is het groeiend aantal leerlingen dat van reguliere basisscholen afkomstig is. Om nog meer leerlingen te gaan trekken in de toekomst zijn we in zee gegaan met een extern reclamebureau dat onze huisstijl zal aanpassen, een nieuwe website gaat bouwen en waarbij we ook naar onze schoolnaam zullen kijken. In 2012 zal dit zijn afsluiting krijgen.

Naast de kooruitvoering van de Carmina Burana (zie kader) zijn er in diverse klassen weer veel toneelstukken opgevoerd. Voor het eerst was er Club Steiner, een groot schoolfeest op een nieuwe locatie in de school, namelijk de centrale hal van de nieuwbouw. Free Factor, de talentenjacht voor en door leerlingen in februari was wederom een groot succes. Een aantal acts zijn uitgenodigd door HIT, het Haarlems Interscholair toernooi.

In verband met de 150ste geboortedag van Rudolf Steiner is er op school in maart een lezing gehouden voor werknemers en ouders door Ed Taylor, die een nieuwe biografie over Steiner geschreven heeft die alle collega's op school gratis ontvangen hebben.

Het college heeft verder gewerkt aan een hernieuwing van ons interne gedragsprotocol, hoe gaan wij op school met elkaar om? Daartoe is in april iemand van PPSI (project preventie seksuele intimidatie) uitgenodigd om een lezing te houden over dit onderwerp.

Voor het eerst hebben we in 2011 een gezamenlijke excursiedag gehouden, dit om lesuitval zo veel mogelijk te voorkomen. Op Goede Vrijdag zijn alle klassen gelijktijdig op excursie geweest.

Als opmaat voor schooljaar 2011/2012 hebben we gekozen voor het thema aanspreekcultuur. Spreken we elkaar aan en hoe doen we dat vervolgens? Hiermee willen we ons als organisatie verder profes-

sionaliseren. Het hele schooljaar werken we verder aan dit thema, het komt regelmatig terug in de vergaderingen.

Als speerpunten voor schooljaar 2011/2012 hebben we gekozen voor het afronden van het beschrijven van alle leerlijnen voor alle vakken van klas 7 t/m klas 12 én voor de uitwerking van de invoering van een volledig centraal Vmbo-t eindexamen in 2014/2015, waar de nieuwe zevende klassen mee te maken gaan krijgen.

Op 4 oktober hebben we uitgebreid inspectiebezoek gehad om te beoordelen of onze vwo-afdeling weer in het basisarrangement kan komen. Het onderzoek was een daverend succes. Al onze afdelingen zijn op orde en hebben nu een basisarrangement.

De examens van mei 2011 zijn wederom erg succesvol verlopen, de slagingspercentages zijn goed te noemen en bij de CE-cijfers scoren we boven het landelijke gemiddelde. Ook het verschil tussen de SE- en CE-cijfers is positief.

Op het gebied van maatschappelijke betrokkenheid hebben de leerlingen zich van de goede kant laten zien: door een grote hoeveelheid kleine acties (een kwis, het verkopen van zelfgebakken cake, collecteren), eindigend met een flashmob in de binnenstad van Haarlem werd rond Kerstmis geld opgehaald voor Sarajevo.

Klas 10C heeft, naar aanleiding van een actie van Milieudefensie ('Green Kanteen') onderzocht hoe groen en milieubewust de kantine van de school is. Op deze manier hebben de leerlingen bewustzijn gekweekt en gekregen van de manier waarop ons voedsel wordt geproduceerd. De film 'Food Incorporated' speelde een belangrijke rol in dit onderzoek. Het is niet uitgesloten dat al dit werk zal uitmonden in een hechtere samenwerking met andere instellingen. In 2012 zal dit project een vervolg krijgen.

Op de stages in de klassen 9 en 10 zijn leerlingen aan het werk geweest in winkels (klas 9) en in diverse zorginstellingen (klas 10).

Nieuw was dat een aantal leerlingen ook in de verslavingszorg aan de slag zijn geweest; twee weken werken met (ex-)verslaafden is een heftige ervaring!

Personeel en organisatie Helaas hebben we in de zomer van 2011 afscheid moeten nemen van een van onze collega's: Pim Tho-

De dagelijkse praktijk op de scholen

mas overleed op 58-jarige leeftijd, in de zomervakantie. De altijd bescheiden collega Beeldende vorming stond aan de basis van de begeleiding van leerlingen die het in de klas even niet meer zagen zitten; door ze individueel of in kleine groepjes met hout of ander materiaal te laten werken kwamen ze weer beter tot zichzelf. Zonder daarover op te scheppen heeft Pim veel bijgedragen aan de ontwikkeling van deze leerlingen en aan de pedagogische benadering van hun problemen. In de vergaderingen hebben we samen afscheid genomen van Pim. Daarnaast is er een mooie bijdrage geschreven in een van de Meanders door Paul Jan van der Knaap.

Het MT is in 2011 vrijwel het hele jaar, in deeltijd, versterkt geweest door Jos Janssens als conrector ad interim door het definitieve vertrek van Michiel Boeken. In de laatste vergadering van schooljaar 2010/2011 in juli hebben we gepast afscheid van Michiel genomen, gelijktijdig met een andere collega die zeer lang aan onze school verbonden is geweest, Frouk Heirman die met prepensioen is gegaan. Van Jos Janssens hebben we eind november afscheid genomen. Eind 2011 is Maarten Ruijgrok benoemd tot de nieuwe conrector.

Het teamleiderschap klas 7 en 8 is lange tijd zeer naar tevredenheid waargenomen door Elske Wildschut. Zij verving Mirjam Broeders, die lange tijd gekampt heeft met de gevolgen van een fietsongeluk in de gladde januarimaand.

We hebben een nieuw ziekteverzuimbeleidsplan vastgesteld. Wat doe je als je ziek bent? Hoe meld je je ziek en ook weer beter en wat is de rol van de direct leidinggevende hierbij? Dit zijn vragen die we hebben uitgewerkt in het plan en we verwachten dat dit bijdraagt aan een beter werkklimaat en minder lesuitval als gevolg van ziekte.

Huisvesting Het hoofdgebouw van de Rudolf Steinerschool is prachtig; hoewel het nu alweer te klein aan het worden is. De middenbouwklassen zitten al bijna 10 jaar in een apart gebouw aan Belgiëlaan 4; in de loop van 2011 zijn de afspraken afgerond voor het betrekken van een aantal extra lokalen in het gebouw achter de

Belgiëlaan, de deels leegstaande Huibersschool.

De tuin, met de winkel van Vrij Waterland en het kooklokaal, blijft een uniek onderwijsgebied. Hier leren onze leerlingen meer over de natuur en het hele proces van zaaien, oogsten, koken en verkopen dan op National Geographic Channel. Vrij Waterland heeft op 18 juni weer een succesvolle open dag gehouden.

Samen met de Raphaëlstichting en een architect zijn er gesprekken gevoerd en ontwerpen gemaakt om te onderzoeken of we de oude Watermeterfabriek langs het Spaarne kunnen gaan hergebruiken. De huidige noodhuisvesting op Vrij waterland zou dan vervangen kunnen worden door permanente bouw.

Samenwerking In Haarlem en omstreken is in 2011 het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) gestart, waarin de besturen van PO, VO, mbo en hbo en de verschillende gemeenten bij elkaar om tafel zitten om de belangrijke onderwijsdossiers door te nemen en af te stemmen. Hierin wordt o.a. gesproken over de aannamesprocedure voor brugklassers, over de overstap van vmbo-t naar havo, de vakantieregeling en meer.

In Haarlem is het overleg tussen de gemeente Haarlem en alle scholen belegd in het BOPO-BOVO. Alle besturen hebben samen met de gemeente nieuwe convenantafspraken gemaakt die uitgewerkt worden in verschillende werkgroepen en overlegorganen. Een belangrijke daarvan is de werkgroep Huisvesting en Financiën, en het geheel wordt aangestuurd door een z.g. regiegroep waarin naast ambtenaren van de gemeente enkele bestuurders/directeuren zitten waaronder de rector van de school.

Binnen het bestuurlijk overleg van het Samenwerkingsverband wordt vooral gesproken over de invoering van Passend Onderwijs. Dit is een belangrijke beleidswijziging die veel aandacht behoeft en consequenties voor de scholen zal hebben.

Het project 'Binden aan de Regio', dat beoogt om het te verwachten personeelstekort in het onderwijs het hoofd te bieden in specifiek de regio Zuid-Kennemerland, is verlengd tot augustus 2012. De bestuurder van de stichting zit de stuurgroep van de Subregio voor.

De Rudolf Steinerschool *Haarlem*

Een stevige uitdaging

De Carmina Burana van Orff

Met 200 leerlingen tussen de 14 en 18 jaar samen een 4 stemmig, modern klassieke compositie uit voeren is niet makkelijk. Op 31 maart en 1 april 2011 heeft het bovenbouwkoor van de Rudolf Steinerschool in Haarlem zich gewaagd aan een van de moeilijkste koorcomposities ter wereld, de Carmina Burana van Carl Orff.

Het is moeilijk omdat het moderne muziek is, de samenklank dissonant is en de ritmes syncopisch zijn. De repetities verliepen dan ook niet altijd met evenveel zelfvertrouwen bij de leerlingen. 'Gaan wij dit ooit kunnen juf?' was een veel gehoorde kreet.

De dagelijkse praktijk op de scholen

Al was ik daar niet altijd helemaal gerust op, wel wist ik, dat het voor de leerling een ervaring moet zijn om in zo een groot koor te kunnen zingen. Je moet dan goed kunnen luisteren en op elkaar kunnen vertrouwen. Ook het meegeven van die beroemde melodieën zie ik als een schat voor hun leven.

De avond van de uitvoering heerste er een goede spanning. Het orkest, wat speciaal voor deze gelegenheid tot stand was gekomen stond klaar, de leerlingen hadden zwart en rode kleding aan en wilde er voor gaan. Dat was mooi te zien. De solisten waren leerlingen, die met zo veel moed en zelfvertrouwen hun stem durfde te

laten horen, dat ontroerde mij terwijl ik op de dirigentenbok stond. Volgens mij is er geen moeilijker, maar ook geen mooier vak dan dit. Het grootste compliment kwam pas na een maand. Een leerling hoorde een maand later de solo: 'In Taberna:Estuans Interius' op een professionele cd en riep uit: 'Casper zong dat dus echt veel beter!'. Dat was voor mij een bevestiging, dat de leerling hier een prachtige herinnering aan over houden.

Roosje Blenckers
koor en muziekleerkracht Rudolf Steinerschool

Raad van Toezicht

Jaarverslag 2011

De Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland is ingericht volgens de Code Goed Onderwijsbestuur. Dit betekent onder andere dat er een duidelijke scheiding bestaat tussen bestuur en toezicht binnen de stichting. Het toezicht op stichtingsniveau is belegd bij de Raad van Toezicht.

Personele samenstelling De Raad van Toezicht bestond in 2011 uit de volgende personen:

Alex Vermeulen	Voormalig lid Stichtingsbestuur (afgetreden in oktober 2007) Directeur Strator Consultancy Voorzitter van de Raad van Toezicht
Hans Schellekens	Voormalig lid Stichtingsbestuur (afgetreden februari 2009) Voormalig inspecteur en loopbaanadviseur Bestaanddienst Vice-voorzitter Raad van Toezicht
Hans Jansen	(van januari tot 16 november 2011) Voormalig lid Stichtingsbestuur (afgetreden februari 2009) Voormalig administrateur/vestigingscoördinator ARHS Ex bestuurslid Rudolf Steinerschool Alkmaar en Tobiaasschool Alkmaar/Bergen Secretaris Raad van Toezicht
Carien Bouvy	Bedrijfsjurist Flora Holland NMI gecertificeerd Mediator
Hans Lap	Directeur Scorlewald, instelling voor verstandelijk gehandicapten Voormalig bestuurslid Antroposofische Vereniging in Nederland Voormalig bestuurslid Vrije School Driebergen

De leden zijn allen in februari 2009 aangetreden en zijn voor een periode van 4 jaar benoemd.

De leden zijn aansluitend voor een volgende periode van 4 jaar opnieuw benoembaar.

Op 16 november 2011 is - binnen zijn benoemingsperiode - afscheid genomen van Hans Jansen. De Raad heeft in januari 2011 besloten dat het van strategisch belang is dat het huisvestingsprobleem van de ARHS wordt opgelost. Hans Jansen, die ook in zijn vorige functies altijd nauw betrokken is geweest bij het opereren van stichting Benedictus - de eigenaar van het schoolgebouw - is door de Raad verzocht om in overleg met de stichting de mogelijkheden voor financiering van de voorgenomen renovatie van de ARHS te onderzoeken. Nadat hij had vastgesteld dat dit meer tijd zou vergen, heeft hij besloten de Raad te verlaten. Hij is thans lid van het bestuur/penningmeester van de stichting Benedictus. Daarmee is conform de statuten de situatie behouden dat leden van de Raad geen dubbelfuncties voor de stichting hebben.

De leden van de Raad van Toezicht zijn aangesloten bij de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI). Deze Vereniging reikt toezichthouders in het onderwijs zeer bruikbare documenten aan en een aantal cursussen. De voorzitter van de Raad heeft in maart 2011 deelgenomen aan een conferentie van de VTOI samen met organisaties van toezicht-houders en inspecties uit diverse sectoren over Toezicht houden in de toekomst. De algemene conclusie daaruit was dat de inspecties op grotere afstand willen blijven en dat ook doen als de organisaties de kwaliteit van hun werk zelf goed op orde houden en dat ook inzichtelijk maken. In oktober 2011 heeft de voorzitter van de Raad deelgenomen aan de extra algemene ledenvergadering van de VTOI over De eerste cao voor bestuurders in het voortgezet onderwijs.

Uitvoering permanente taken De Raad van Toezicht heeft in 2011 allereerst uitvoering gegeven aan zijn permanente taken:

- toezicht op de algemene gang van zaken;
- de Jaarverslaggeving 2010 en de goedkeuring ervan;
- de Begroting 2012 en de goedkeuring ervan;
- de werkgeverstaak voor de Bestuurder/Algemeen Directeur;

Toezicht algemene gang van zaken

In 2011 heeft de Raad van Toezicht zes maal vergaderd, waarvan vijf maal samen met de Algemeen Directeur/Bestuurder, Harold Ansink. De Raad is telkens via de kwartaalrapportages van de Bestuurder en via zijn toelichting bij deze rapportage op de hoogte gebracht van de algemene gang van zaken op de vestigingen, binnen de stichting en van de relaties van de stichting met derden. Op

deze wijze is de Raad onder andere op de hoogte gehouden van de onderwijsvernieuwingen op de vestigingen. Zo zal de leergang vmbo-t vanaf het examenjaar 2014 – 2015 volledig centraal geëxamineerd worden en wordt voor de havo gedacht aan een compleet nieuwe leergang; hierover is contact met het Ministerie van Onderwijs. Een interessante ontwikkeling in de relaties met derden is de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Bestuurders van de vier stichtingen voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs in Nederland die is aangegaan en die door de Raad op 22 november is bekrachtigd. De samenwerking zal tot uitdrukking komen in kennisdelen, gezamenlijke vertegenwoordiging, kwaliteitsverbetering en het realiseren van schaalvoordelen.

De Raad is de Bestuurder voor zijn heldere kwartaalrapportages en zijn mondelinge toelichtingen zeer erkentelijk. De rapportages en het overleg geven de Raad ruime gelegenheid om toezicht te houden op de afhandeling van lopende dossiers, op de ontwikkeling van nieuwe plannen en het overleg daarover met de Rectoren.

Jaarverslaggeving en Begroting

De Raad van Toezicht heeft

- de Jaarverslaggeving 2010 behandeld en kunnen goedkeuren; daarbij is conform afspraak alleen het privaat deel van de financiering van de schoolgebouwen in de balans van de stichting opgenomen;
- bij het Jaarverslag 2010 van de accountant een uitgebreide accountantsrapportage ontvangen met adviezen over verbetering van de financiële organisatie; deze rapportage is door de Raad behandeld en de Bestuurder is gevraagd om hiervoor én voor de door de Raad zelf geconstateerde gebreken in 2011 adequate maatregelen te treffen;
- de gewone meerjarenbegroting 2012 laten aanvullen met een investeringsbegroting en een financieringsplan, waarna beide begrotingen zijn behandeld en goedgekeurd;
- bevestigd dat (aanvullende) begrotingen voor (ver)nieuwbouw van de schoolgebouwen – ook als het gaat om financiering met overheidsgeld – voorafgaand ter goedkeuring aan de Raad worden voorgelegd;
- in februari via een presentatie van de rector van het GGCA, Maarten Roest Crollius, kennisgenomen van de nieuwbouwplannen voor het GGCA. In november 2011 heeft de Raad de begroting voor de nieuwbouw van het GGCA goedgekeurd alsmede de hoogte van de eigen bijdrage van het GGCA daaraan vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat de Raad op de hoogte wordt gehouden van de financi-

ële bijdragen van de gemeente Amsterdam aan de nieuwbouw en van de resultaten van de onderhandelingen met de aannemers.

In het afgelopen jaar is ook tweemaal het concept Financieel Beleidsplan van de Bestuurder besproken, waarin o.a. de kapitaalreserves zijn vastgesteld mede op basis van een externe uitgevoerde (NAR/VBS) financiële risicoanalyse. Daarin is geconcludeerd dat meer aandacht nodig is voor de stijgende salariskosten binnen de stichting, die gevolg zijn van de licht vergrijzende docentenpopulatie en van het soms ruimhartige formatie-uitgiftebeleid van de vestigingen. De Raad heeft uitgesproken dat het definitieve Financiële Beleidsplan een visiedocument zou moeten zijn waarin de economische haalbaarheid van de vestigingen wordt getoetst aan klas-sengrootte, aantal profielen en de prognoses voor leerlingenaantallen voor de komende jaren.

Gedurende het jaar heeft de Raad intensief met de Bestuurder gesproken over de knelpunten in de administratieve organisatie van de stichting. De Raad heeft in juni 2011 over dit onderwerp ook gesproken met de externe onderzoeker, de heer J. Looise. De Bestuurder heeft – mede op basis van gedachtevorming tussen de Raad en de Bestuurder – besloten tot de oprichting van een Admo-werkgroep die een herstructurering van de financiële organisatie gaat voorbereiden.

Tenslotte heeft de Raad op het financiële terrein kennisgenomen van de (later bijgestelde) eisen van de centrale overheid inzake onderbijdragen en de vertaling daarvan binnen de stichting.

Werkgeverschap

In zijn functie als werkgever voor de Algemeen Directeur/Bestuurder heeft de Raad in 2011 een beoordelingsgesprek met de Bestuurder gevoerd. De beoordeling is opgemaakt aan de hand van de voor de functie van bestuurder vastgestelde competenties en op basis van de reacties van de leden van de Raad, Rectoren en plv voorzitter MR. De Raad was verheugd uit de reacties te kunnen concluderen dat niet alleen de Raad zelf maar ook de vestigingen en de MR de samenwerking met Harold Ansink graag willen voortzetten. Afgesproken is, dat de Bestuurder met ingang van september 2013 overgaat van de huidige arbeidsvoorwaarden die zijn opgemaakt naar analogie van de cao VO naar de cao voor Bestuurders zoals die in oktober 2011 is overeengekomen tussen de VTOI en de Onderwijsbestuurdersvereniging.

Uitvoering toezicht op speerpunten van beleid Evenals in 2010 heeft de Raad van Toezicht ook in 2011 – naast het uitvoeren van zijn permanente toezichtstaken – zijn toezicht gefocust op vier speerpunten:

Het beleid gericht op het voorkomen van verlenging van het aangepast Inspectietoezicht op onze vestigingen.

Daarbij heeft de Raad

- zich laten informeren over de gesprekken en bevindingen van de Inspectie in het kader van het aangepast toezicht;
- met de Bestuurder gesproken over zijn plan van aanpak, de voortgang van de verbeteracties en zijn rapportages in het kader van het aangepast toezicht;
- zich op de hoogte gesteld van de resultaten van de schoolexamens en de centraal schriftelijke eindexamens.
- De Raad van Toezicht heeft verheugd geconstateerd dat door het beleid van de Bestuurder en de Rectoren en dankzij forse inspanningen van de vestigingen het aangepast toezicht per november 2011 is beperkt tot 1 van de 9 afdelingen van de drie vestigingen en dat na het Geert Groote College Amsterdam, nu ook de Rudolf Steinerschool Haarlem weer volledig onder het basisarrangement valt.

Intensivering van het kwaliteitsbeleid binnen de stichting

De Raad heeft vastgesteld, dat

- het Geert Groote College Amsterdam nieuwbouwplannen heeft ontwikkeld om de groei van het aantal leerlingen op te kunnen vangen en om kwalitatief hoogwaardige voorzieningen voor het onderwijs te installeren;
- de Adriaan Roland Holtschool in 2011 besloten heeft tot renovatie van het bestaande pand in Bergen mits de financiering ervan rond kan komen; deze renovatie is dringend nodig met het oog op het aantal leerlingen en de vereiste kwaliteit van het onderwijs;
- het Geert Groote College Amsterdam ‘Vensters voor Verantwoording’ in gebruik heeft genomen en dat de beide andere vestigingen ook besloten hebben om de Vensters in 2011 in te vullen. De Raad heeft zich in 2011 laten informeren over het nut en de mogelijkheden van Vensters voor verantwoording. Het is een landelijk ontwikkeld instrument waarmee scholen standaarden kunnen ontwikkelen om de eigen kwaliteit te meten en te kunnen vergelijken met scholen elders in het land. De resultaten

worden op een landelijke website bijgehouden. Het is ook een analyse- en verantwoordingssysteem voor de vestigingen en de stichting dat bruikbaar is voor een deel van de interne kwaliteitsbewaking;

- de door het rijk beschikbaar gestelde Kwaliteitsgelden voor de jaren 2008-2011 van ruim € 389.000 geheel zijn besteed, o.a. aan intensievere leerlingbegeleiding, nieuwe lesmaterialen, ICT-investeringen en trainingen; dit budget was eenmalig;
- ook in 2011 binnen de vestigingen en op stichtingsniveau intensief wordt doorgedacht over verbetering van de kwaliteit van het onderwijsleerproces, leiderschap, personeelsbeleid, interne organisatie en het management.

De Raad heeft de Bestuurder geadviseerd om in 2012 te beginnen met een Jaarlijks Kwaliteitsrapport waarin – naast de elementen van de Vensters – de elementen terugkeren die thans door de inspectie worden getoetst in het kader van hun aangepast inspectietoezicht. Op deze wijze krijgt het tijdelijke externe toezicht een structurele interne voortzetting.

De toepassing van de begroting als financieel stuurinstrument.

De Raad heeft in 2011 met de Bestuurder de stappen besproken om de begroting niet louter een eenmalige raming van uitgaven te laten zijn, maar ook een financieel stuurinstrument.

- Als eerste stap is in 2011 de begroting voorzien van een uitgebreidere toelichting van de vestigingen en de Bestuurder.
- Voorts is de begroting op verzoek van de Raad uitgebreid met een investeringsbegroting en een daarbij behorend financieringsplan. Dit heeft tot het inzicht geleid dat de begrotingen voor 2013 en de jaren daarna ten minste sluitend moeten zijn, omdat dekking van tekorten uit reserves – naast de besteding van de reserves voor investeringen – dan niet langer mogelijk is.
- Tenslotte is de aanpassing van financiële organisatie ook een noodzakelijke voorwaarde om de begroting als financieel stuurinstrument te kunnen gaan gebruiken.
- dan 76% van de uitgaven van de stichting bestaat uit personele lasten. Het sturen op de personele lasten is dus cruciaal. De Bestuurder heeft eind 2011 mede daarom besloten om op stichtingsniveau een medewerker Personeelsbeleid aan te stellen die zich met name gaat bezighouden met het formuleren van een stichtingsbreed formatiebeleid.

Versterking van het horizontale toezicht binnen de stichting en de vestigingen.

De Raad heeft op 14 juni overleg gehad met de Medezeggenschapsraad van de stichting.

Tijdens dit overleg is gesproken over de samenstelling van de MR, over de toepassing van het informatie-, advies- en instemmingrecht van de MR in relatie tot het beleid van de stichting en over het jaarverslag 2010 van de Raad van Toezicht en de focus van de Raad bij zijn toezicht. De Raad heeft van de MR vernomen dat het overleg tussen MR en Bestuurder naar tevredenheid verloopt. Naar aanleiding van dit overleg heeft de Raad de Bestuurder geadviseerd om: bij de rector van de Rudolf Steinerschool Haarlem aan te dringen

- op een betere vertegenwoordiging van de RSH in de MR;
- oplegbrieven bij documenten te gebruiken waaruit blijkt wat precies van de MR wordt verwacht;
- de inbreng van de MR waar nuttig ook formeler te maken, opdat de medezeggenschap verdere vorm kan krijgen.

Toepassing Code Goed Onderwijsbestuur De Raad van Toezicht heeft in 2011 nieuwe praktijkervaring opgedaan met toepassing van het bestuursmodel conform de Code Goed Onderwijsbestuur. Voor de Raad van Toezicht impliceert het handelen conform de Code, zoals ook neergelegd in de statuten en het bestuursreglement, dat de Raad optreedt als toezichthouder, als werkgever voor de Bestuurder, als adviseur van de Bestuurder en als orgaan dat aan enkele in de statuten genoemde besluiten van de Bestuurder voorafgaande goedkeuring dient te verlenen.

De rol van adviseur is in 2011 intensiever benut om te voorkomen dat de Raad op de stoel van de Bestuurder gaat zitten. Ook heeft de Raad in overleg met de Bestuurder besloten om de focus van het toezicht van de Raad meer te richten op de doelen (het wat) in plaats van op de uitwerking van het beleid (het hoe).

Verder heeft de Raad in 2011 na overleg met de Bestuurder de Rectoren, de Medezeggenschapsraad en de Vestigingsmedezeggenschapsraden opnieuw geïnformeerd over de rollen van de organen binnen de stichting en daarvan afgeleid over de mogelijkheden voor rechtstreekse communicatie van personeelsleden met de Raad van Toezicht. De Raad kan in enkele specifieke situaties statutair handelen, maar de Raad is geen commissie van beroep voor beslui-

ten van de Bestuurder. De Raad heeft de mogelijkheden geschetst in een interne brief: *Communicatie met de Raad van Toezicht*.

Het beleid binnen de Stichting komt niet tot stand via een systeem van 'meerderheid van stemmen', maar via besluiten van de Bestuurder na goed overleg met de Rectoren, na medezeggenschap en voor enkele besluiten na goedkeuring door de Raad. De Raad heeft de Bestuurder geadviseerd om een format te ontwikkelen waarin duidelijk wordt in welke fase van besluitvorming een beleidsonderwerp zich bevindt. Dit instrument kan er ook toe bijdragen dat niet onbedoeld aan regels voor inspraak en goedkeuring voorbij wordt gegaan.

De Code Goed Onderwijsbestuur, opgesteld door de VO-Raad is sinds oktober 2010 bindend geworden voor leden van de VTOI, waaronder onze stichting. De Raad wil zich conformeren aan deze code en dit vergt dat de Raad/de Bestuurder deze code toepast of anders uitlegt waarom van de code is afgeweken.

De meeste bepalingen van de Code werden reeds in 2009 in de structuur van de stichting verankerd en in 2010 verder uitgewerkt. De Raad van Toezicht constateert dat de Bestuurder in samenwerking met de Rectoren in 2011 een grote inzet heeft geleverd om te voorzien in alle belangrijke beleidsinstrumenten die ook genoemd worden in de Code.

De realisatie ten opzichte van de Code, ingedeeld naar 'hoofdstukken' is thans als volgt:

Structuur

de scheiding tussen toezicht en bestuur;

- is vastgelegd in de Statuten (2009) en wordt toegepast;
- de taken, rol, positie van de toezichthouder en bestuurder;
- zijn vastgelegd in de Statuten en het Bestuursreglement en Managementstatuut (2009) en worden toegepast
- het toezicht is integraal

Horizontale verantwoording

- het beleid voor communicatie met en invloedsuitoefening door interne en externe belanghebbenden
- de wijze van afleggen van verantwoording aan interne en externe belanghebbenden is uitgewerkt met:
 - instelling van Medezeggenschapsraad en Vestigingsmedezeggenschapsraden (2009) voorzien van statuten en reglementen

- overleg met ouders en leerlingen per school
- nieuwsbrieven en/of schoolkrant
- een website van de stichting en per school met informatie over organisatie en onderwijs
- via Vensters voor Verantwoording
- gemeenten over huisvesting en aspecten van leerlingenbeleid (toelating, zorg)

Een communicatieplan was eind 2011 nog in ontwikkeling.

Sturing en Beheersing

- sturing op doelstellingen
 - strategie en doelstellingen zijn in 2010 opgenomen in het Strategisch Beleidsplan. Nadere invulling van deze strategie en doelstelling heeft in 2010 plaatsgevonden in het Kwaliteitsbeleidsplan 2010-2011 en in 2011 in het (concept) Financieel beleidsplan en het concept Personeelsbeleidsplan;
- sturing op resultaten
 - in 2010 via een toenemend gebruik van het Kwaliteitsbeleid. De financiële beleidssturing is uitgewerkt in het Financiële beleidsplan. Sturing op kwaliteit vindt plaats via de implementatie van het Kwaliteitsplan, de bewaking van de examens en de invulling van Vensters voor Verantwoording.
- de aanwezigheid van een planning- en controlcyclus en een risicoprofiel, en over maatregelen om de risico's te beheersen is uitgewerkt met:
 - begroting- en jaarrekeningcyclus
 - accountantscontrole
 - extern risicoprofiel-onderzoek
 - financieel beleidsplan gericht op beheersing formatie en investeringen
 - kwaliteitsbeleid gericht op de gewenste onderwijskwaliteit en –resultaten

Integriteit en transparantie

- integriteit is geen expliciet onderdeel van de huidige code Goed Onderwijsbestuur, wel is het een belangrijk element in de wet Goed Onderwijs Goed Bestuur. Is uitgewerkt met:
 - de onafhankelijkheid van de Raad van Toezicht
 - toepassing van klachtenprocedures conform regeling en gebruik van onafhankelijke klachtencommissies
 - vaststelling en invoering klokkenluidersregeling

Drie elementen die ook in de code Goed Onderwijsbestuur zijn genoemd worden hieronder nader toegelicht.

Onafhankelijkheid van het toezicht

De Raad van Toezicht ontvangt voor zijn toezicht niet alleen informatie van de Bestuurder. De Raad heeft in 2011 voor zijn toezicht en overleg met de Bestuurder ook gebruik gemaakt van:

- de rapportages en correspondentie van en met de Inspecteur voor het Onderwijs
 - een uitgebreid verslag van de accountant
 - overleg met de Medezeggenschapsraad
 - verslagen van het platformoverleg van de Bestuurder met de rectoren
 - rechtstreekse informatie van personeelsleden van de stichting
- Jaarlijkse bezoeken van de Raad aan één of meer vestigingen worden in 2012 voortgezet.

Honorering Bestuurder en leden Raad van Toezicht

De Bestuurder is in 2011 gehonoreerd naar analogie van de cao voor het Voortgezet Onderwijs.

Conform de statuten van de stichting hebben de leden van de Raad van Toezicht in 2011 geen honorering ontvangen. De functie is onbezoldigd. Wel kunnen de leden hun onkosten declareren bij de stichting.

Nevenfuncties Bestuurder en leden Raad van Toezicht

De Bestuurder is tevens onbezoldigd bestuurslid van het Eerste Coöperatieve Werkgeversverband in het Voortgezet Onderwijs.

De leden van de Raad van Toezicht hadden geen nevenfuncties (bij andere onderwijsinstellingen of aan de stichting of vestigingen toeleverende bedrijven en organisaties) die onverenigbaar zijn met de rol van onafhankelijk toezichthouder.

Jaarrekening

De integrale toelichting op de jaarrekening is ingediend bij de overheid, en goedgekeurd door de accountant. In deze paragraaf slechts de globale cijfers en voor het beleid van de stichting van belang zijnde bijzonderheden.

Introductie Jaarrekening De jaarrekening 2011 is opgesteld conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs d.d. 12 december 2007, nr. WJZ/2007/50507. De verantwoording betreft de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland gevestigd te Amsterdam. De stichting heeft drie vestigingen, het Geert Groote College Amsterdam (GGCA), de Rudolf Steinerschool Haarlem (RSH) en de Adriaan Roland Holtschool in Bergen NH (ARH).

Financiële situatie op de balansdatum Over 2011 heeft de stichting een negatief resultaat behaald van € 649.109. De vestigingen zijn afzonderlijke economische lichamen met een eigen financiële verantwoordelijkheid binnen het kader van de statuten, bestuursreglement en managementstatuut en ze opereren binnen de beleidslijnen zoals die door het platform van Rectoren en Bestuurder worden vastgesteld. Het resultaat over 2011 van de vestigingen wordt hieronder toegelicht.

Geert Groote College Amsterdam

Leerlingen Het leerlingaantal is in schooljaar 2011/2012 is gestegen ten opzichte van 2010/2011.

Het aantal leerlingen bedroeg op 1 oktober 2011 712 (1 okt. 2010: 678), waarvan 15 vavo leerlingen (was 8) en 21 leerlingen met LWOO (was 11).

Onder de aanmeldingen voor de brugklassen hebben wij in april 2011 geloot; voor het schooljaar 2011/2012 zijn vier havo- en twaalf vwo-leerlingen uitgeloot.

Huisvesting Er is een nieuwe aanvraag voor uitbreiding van het schoolgebouw aan de Fred. Roeskestraat bij de gemeente Amsterdam ingediend. In december 2011 is bij raadsbesluit van de Gemeente Amsterdam een krediet toegezegd van 5.5 miljoen Euro. Het gaat hierbij om ongeveer 1800 m². De uitvoering van de nieuwbouw staat in het najaar 2012 in de planning.

Resultaat ten opzichte van de begroting Het resultaat over 2011 is € 28.211.

Voor personeelskosten is bijna € 700.000 meer uitgegeven dan be-

groot, deels als gevolg van hogere inschaling (LC in plaats van LB), door extra formatie en vervanging; deze uitgave is geheel gedekt door de hogere inkomsten van de rijksoverheid alsmede hogere inkomsten vanuit het risicofonds (€ 150.000 i.p.v. de begrote € 50.000), een bedrag uit de voorzieningen (€ 70.000) en reserve (€ 30.000) en niet gerealiseerde krimp, lagere uitgaven aan schoolboeken (circa € 154.000 uitgegeven tegen inkomsten € 220.000) en kleinere uitgave aan overige kosten. Van de gelden vanuit het leerplusarrangement is € 125.000 van de ruim € 184.000 toegerekend aan verschillende activiteiten en uitgaven.

Dit jaar is er veel inzet geweest in opleiding (€ 75.000) en nascholing van de collega's; twee collega's hebben gebruik gemaakt van het zijnstroomtraject, twee collega's van de lerarenbeurs en er is met een docent het interessante project 'eerst de klas', specifiek gericht op jonge academici, doorlopen.

Rudolf Steinerschool Haarlem

Leerlingen Op 1 oktober 2011 zijn er 474 leerlingen geteld, hiervan zijn zes vavo en 44 LWOO (was 465 op 1 oktober 2010). Hiermee zijn we weer op het niveau van 2009 gekomen. Na 1 oktober 2011 zijn nog eens dertien leerlingen tussentijds ingestroomd. Voor 2012-2013 is een hoger leerlingenaantal voorzien omdat er een extra havo-vwo klas gestart wordt. Inmiddels zijn voor het schooljaar 2012-2013 reeds 140 nieuwe leerlingen aangemeld. De bedoeling is dat de school de komende jaren structureel gaat groeien naar 700-750 leerlingen.

Huisvesting Na de nieuwbouw aan de Engelandlaan zijn nog enige nakomende werkzaamheden verricht die gelieerd zijn aan deze nieuwbouw. Hiervoor was in 2011 een bedrag van € 120.000,- uitgetrokken, waarvan slechts € 48.000,- is uitgegeven. Een aanpassing/uitbreiding van de kantine is geannuleerd (€ 60.000,-). De afschrijving van het gebouw en de vrijval subsidie van de gemeente zijn na overleg met de accountant in één keer afgeboekt en zijn daarmee niet meer zichtbaar in jaarrekening en begroting.

Resultaat ten opzichte van de begroting Het resultaat (- € 162.667) is € 22.000 beter dan begroot (- € 184.100). Dit is met name te verklaren door de hierboven genoemde mindere uitgave voor het gebouw. Wel zijn er hogere personeelskosten (+ € 137.000) die verband houden met de inhuur van een interim

conrector (€ 86.000) en vervangingen (€ 78.200); er is ziekengeld ontvangen (€ 83.700) waarvan de vervangingen zijn betaald. Daarnaast is er een uitkering toegekend i.v.m. een overleden werknemer (€ 7.000) en er is meer formatie uitgegeven dan we begroot hadden (€ 50.000). We zullen hier nog scherper gedurende het jaar op gaan letten, soms is het echter onvermijdelijk.

Aan de vakken metaal en hout is meer uitgegeven dan begroot door hogere materiaalkosten (+ € 5.000), andere vakken hebben daarentegen minder uitgegeven dan begroot waardoor er aan leermiddelen per saldo € 3.000 minder uitgegeven is dan begroot.

Voor pr-werkzaamheden is € 23.000 meer uitgegeven, onder andere door de inzet van bureau Stopkracht; deze kosten lopen door in 2012 en zijn in de begroting van 2012 opgenomen. Een goede nieuwe website en nieuw reclamemateriaal zijn van belang om de school nog zichtbaarder te maken voor de omgeving en om daarmee permanent voldoende leerlingen te blijven trekken om ook de noodzakelijke groei van de school mogelijk te maken.

De begrote gelden voor kwaliteitsverbetering en remedial teaching zijn onder andere ingezet voor hogere personeelskosten voor begeleiding van rugzak- en LWOO-leerlingen, verder in de speciale Spaarneklas (maximaal 18 leerlingen) en gebruikt voor de verdere uitbouw van de zorg en zorgcoördinaat waarbij ook externe begeleiding is ingehuurd voor de rugzakleerlingen.

Er is meer subsidiegeld ontvangen (+ € 95.000) voor 5 zij-instromers (docenten die een bevoegdheid gaan halen), hiervan is € 38.000 gereserveerd voor 2012. Voor één werknemer is een leraarsbeurs ontvangen (+ € 5.000).

Adriaan Roland Holtschool Bergen

Het financiële jaar 2011 kenmerkt zich door ernstige overschrijdingen van de begroting. Hoe valt dat te verklaren?

Algemeen Het jaar 2011 kenmerkt zich als een overgangsjaar naar een nieuwe fase in de schoolgeschiedenis. Het veranderingsproject ARH 3.0 komt in een afrondingsfase, de huisvestingsproblematiek wordt aangepakt, het imago van de school verbetert sterk en de ingezette pr is erg succesvol. De inzet is groot en de resultaten zijn evenzo groot. Maar de kosten zijn uit de hand gelopen. En dus ook de overschrijdingen. De vooruitgang in het elan van de school houdt gelijke tred met de kosten. Voor de sturing van de school een bemoedigend maar ook alarmerend signaal.

Bij de vestiging Bergen is het resultaat € -514.563 waar er een tekort was begroot van € -88.700.

Leerlingenaantal Het leerlingaantal lag in het schooljaar 2010-2011 ongewoon laag: 464 leerlingen op 1 oktober 2010. Het leerlingaantal ligt in het schooljaar 2011-2012 juist hoog: 511 leerlingen (uitlopend naar 515).

In 2008 hadden we nog een dertiende klas. Dat leverde meer leerlingen (toen 515) op en zorgde voor goedgevulde klassen in de tweede fase. De effecten van de afbouw van die dertiende klas wordt zichtbaar in 2010: minder leerlingen, minder bekostiging, maar nog teveel formatie.

In 2011 ontstonden er vijf zevende klassen. Dat zijn er twee meer dan gebruikelijk. Dat maakte dat we de bezetting van de benodigde lessen moesten voorfinancieren.

Huisvesting In samenspraak met de verhuurder van ons schoolgebouw, de stichting Benedictus, is besloten om een ferme aanpassing te plegen aan het oude gebouw. Er zijn in de zomer van 2011 veel ruimtes opgeknapt. Daarmee behoefde de inrichting een vernieuwing welke ten laste komt van de school. Hierdoor is het investeringsbudget overschreden. De afschrijvingskosten van de investeringen waren € 25.000 hoger dan begroot.

Lessentabel en ARH 3.0 Ons beleid is om zo veel mogelijk budget in handen voor de klas te steken. Nu er meer uitgegeven wordt aan noodzakelijke posten, als meubels, ICT, opleiding, e.d. blijft daar geen geld 'over' dat het tekort op de personeelslasten kan compenseren.

In het kader van ARH 3.0 is in 2011 de gehele lessentabel herzien en slanker gemaakt. Uitgangspunt is een smalle tabel van 33 lessen. De effecten daarvan gaan pas merkbaar zijn per schooljaar 2012-2013. Sommige onderdelen moeten worden afgebouwd dus zijn de effecten van ARH 3.0 per schooljaar 2013-2014 ten volle merkbaar. De school investeert dan bovengemiddeld in kunstonderwijs maar alle andere vakken worden regulier bekostigd.

Personele lasten De personele lasten zijn € 335.000 hoger uitgekomen dan begroot (dit is incl. ontvangen uitkeringen i.v.m. WAO/ZW/RF).

De lessentabel is al te ruim. We geven al jaren meer uit aan formatie dan we aan subsidie voor personeelskosten ontvangen;

De formatie van de 2 extra zevende klassen hebben we moeten voor-

	GGCA	RSH	ARH	totaal [€]
reserves	3.129.802	719.143	109.267	3.958.212
vaste activa	1.280.031	354.695	256.523	1.891.249
vrij vermogen (AR-VA) minus inv. subs.	1.849.772	364.448	-147.256	2.066.964
voorzieningen	979.568	8.333	78.133	1.066.035
investeringsubsidies		110.700		110.700

voorzieningen: onderhoud gebouw, personeelskosten en diverse verlofaanspraken,
alsmede een voorziening ouderbijdrage

Financiële kengetallen	2011	signaalgrens	2010	2009	2008	2007
solvabiliteit 1	0,61	0,1 > x > 0,45	0,52	0,51	0,42	0,46
solvabiliteit 2	0,88		0,77	0,79	0,64	0,84
kapitalisatiefactor	39,23	< 35%	42,82	47,63	71,77	62,03
liquiditeit (current ratio)	3,34	0,5 – 1,5	3,97	3,62	2,29	4,79
rentabiliteit	-5,45 %	0 – 5 %	-0,75 %	7,99 %	2,12 %	-0,49 %
weerstandsvormen 1	19,74 %	10 – 40 %	24,86 %	27,31 %	21,94 %	20,09 %
weerstandsvormen 2	40,00 %		46,16 %	52,46 %	54,61 %	53,48 %

current ratio	vlootende activa in verhouding tot vlootende passiva
solvabiliteitsratio 1	verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen
solvabiliteitsratio 2	verhouding eigen vermogen (incl. voorzieningen) ten opzichte van het totale vermogen
kapitalisatiefactor	balanstotaal minus gebouwen/terreinen afgezet tegen de totale baten
rentabiliteit	exploitatie resultaat in verhouding tot totale baten (incl. rentebaten)
weerstandsvorm. 1	eigen vermogen +/- MVA afgezet tegen ontvangen rijksbijdrage OCW
weerstandsvorm. 2	eigen vermogen plus voorzieningen afgezet tegen totale lasten (incl. rentelasten)
MVA	materiële vaste activa

financieren. Het gaat hier om een bedrag van € 77.000. Twee klassen maal 33 lessen voor 5 maanden;

We kampten met tegenvallende werkgeverslasten zoals hogere pensioenpremies, trekkingsrecht. Het verschil is € 114.000;

We hadden in 2011 hogere vervangingskosten door veel en langdurig ziekteverzuim dat ook maar deels wordt vergoed. Het gaat om ongeveer €50.000 meer loonkosten dan vergoed is;

Afbouw van de oude Bapo-spaarregeling. Het gaat om een bedrag van € 32.000;

Aan overige personeelskosten is € 30.000 meer uitgegeven dan begroot: o.a. uitbesteden onderhoud- en tuinwerkzaamheden (10.000), scholingskosten (4.000), personeelsadvertenties (5.000), arbodienst en overige personeelskosten.

Beheer en bestuurskosten Hier is € 47.000 meer uitgegeven waarvan pr € 40.000 en overige zoals centrale administratie, website/automatisering (5.000), bestuurder. Er is ook in 2011 geïnvesteerd in naamsbekendheid van de school, teneinde een grotere toestroom van reguliere leerlingen te genereren.

De pr-kosten zitten in het reclamebureau, in posters, folders en advertenties.

Onderwijskosten Aan leermiddelen is € 10.000 meer uitgegeven aan o.a. gymmaterialen, kooruitvoering.

Aan algemene onderwijskosten is € 26.000 meer uitgegeven waarvan boeken € 9.000 en overige kosten zoals porto, schoolgids, repro, drukwerk, samenwerkingsverband en overige kosten.

Boeken In tegenstelling tot voorheen is er meer geld uitgegeven aan boeken (€ 9.000 meer dan ontvangen; ter vergelijking: in 2010 hielden we € 33.000 over). Dat kwam doordat we meer leerlingen hadden (50 meer) en doordat versneld vernieuwd moest worden vanwege de homogenisering.

Ook komen koorboeken, periodeschriften en de eigen methode Frans voor eigen rekening. Koor had voor de uitvoering in 2012 twee boeken nodig (twee muziekstukken), de periodeschriften functioneren als boek (in de periodelessen wordt meestal niet met een methode gewerkt) en voorheen betaalden de ouders € 5,- aan school voor de methode Frans.

Ouderbijdrage Er is € 20.000 minder ontvangen aan ouderbijdragen dan begroot. Ondanks vele extra brieven, telefoontjes en aansporingen in de nieuwsbief. Dat is te meer opmerkelijk omdat we veel meer leerlingen hebben maar minder inkomsten aan ouderbijdrage. Als reactie geven veel ouders aan dat ze het financieel moeilijk hebben.

Samenwerking vavo regeling Voor de leerlingen die het examen niet of niet volledig hebben afgerond en leerlingen die niet toegelaten worden tot de examenklas bestaat de mogelijkheid hun VO diploma te behalen op een bijv. ROC (volwassenonderwijs). Met het ROC Amsterdam, ROC NOVA College Amstelveen, Regio College Zaandam, ROC NOVA College Haarlem en het Horizon College te Alkmaar zijn voor deze leerlingen overeenkomsten afgesloten; het betreft voor de drie locaties 28 leerlingen: één vmbo-t leerling, 14 havo-leerlingen en 13 vwo-leerlingen.

De reserves De stichting heeft ultimo 2011 een totale reserve van € 3.958.212. Een deel hiervan (€ 800.000) is bestemd voor nieuwbouw van de vestiging in Amsterdam. Een ander deel (€ 2.405.953) bestaat uit private middelen; in RJ 660 zijn private middelen gedefinieerd als 'bestemmingsreserve'.

Het negatieve vrije vermogen van de ARH wordt aangevuld vanuit het buffervermogen van de stichting.

Grondslagen

Materiële vaste activa Er wordt alleen geactiveerd als er sprake is van economisch eigendom van de activa. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur. Bedragen boven de duizend euro worden geactiveerd.

De jaarlijkse afschrijvingspercentages bedragen voor:

Gebouwen en renovatie	2%
Verbouwingen	p.m.
Computers	33%
Schoolmeubilair	10%
Kantoormeubilair	10%

Effecten De stichting bezit de volgende obligaties (per 31-12-11)

<i>overzicht beleggingen</i>	<i>nominaal (in €)</i>	<i>looptijd tot</i>
3,375% Nederland	50.000	2017
3,75% Nederland	100.000	2023
3,875% Nederland	50.000	2020
3,875% Bank Ned Gem	50.000	2019
3,9% Oostenrijk	50.000	2020
4% Nederland	50.000	2018
4% Frankrijk	50.000	2018
4% Nederland	50.000	2019
4,125% Bank Ned Gem	50.000	2016

Onderhoudsvoorziening De onderhoudsvoorziening dient ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud voor zover deze niet door het Ministerie van OC&W worden gesubsidieerd.

De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op een meerjaren-onderhoudsplan.

De werkelijk bestede bedragen worden in mindering gebracht op de voorziening.

Kwaliteitsgelden De besteding van de kwaliteitsgelden over de jaren 2008 - 2011 wordt in een separaat document, dat ook bestemd is voor de vestigingsmedezeggenschapsraden, toegelicht en verantwoord.

In totaal is, over de jaren 2008 – 2011 een bedrag ontvangen van € 389.410. Het in 2011 ontvangen bedrag was € 90.293. Deze gelden zijn in de jaren 2008 - 2011 volledig benut, ten behoeve van ICT en toebehoren (€ 165.857), voortijdig schoolverlaten (€ 33500), begeleiding op dyslexie en andere leerproblematiek, inclusief lesmateriaal (€ 82732), aanvullend lesmateriaal (€ 28502) en individuele begeleiding voor faalangst enzovoort (€ 79181). Samen is dat € 389.772.

Eeuwigdurende vordering De zogenoemde eeuwigdurende vordering op het ministerie van OC en W is in 2010 van de balans afgehaald, in overleg met de accountant, en nu in de jaarrekening opgenomen als Niet uit de Balans blijvende rechten. Dit is feitelijk een fictief bedrag.

Rugzakgelden; ouderbijdragen De geormerkte gelden ten behoeve van de Rugzakleerlingen (LGF) zijn aangewend voor personele kosten: de zorgcoördinatoren op de vestigingen en de resp. mentoren en klassenleraren zetten specifiek tijd in voor deze leerlingen (taakuren). Daarnaast zijn er materiële kosten mee gemoeid.

De ouderbijdragen worden verantwoord naar de ouders toe via de medezeggenschap. De gelden worden globaal besteed aan zaken die normaal gesproken niet zouden kunnen: meer kunstonderwijs (tooneel, smeden, koorzang, eurtmie enzovoort) waarbij zowel materiële als extra personele kosten worden bekostigd.

Risicobeheer

Algemene risico's De algemene risico's zijn beperkt, ongeveer 85% van de uitgaven worden gedaan in de vorm van salaris, er is intern voldoende controle op deze uitgaven.

Een probleem dat hierbij wel een rol gaat spelen is het in de cao VO vastgelegde Entreerecht² en de landelijk afgesproken Functiemix³. Met alle vrijescholen voor VO en ook andere scholen wordt gezocht naar een manier om het hieraan gekoppelde, te voorziene vermogensverlies te voorkomen.

Marktrisico Het Marktrisico van de stichting wordt met name bepaald door de leerlinginstroom. Deze is van zeer veel externe

factoren afhankelijk: bevolkingsontwikkelingen, reputatie van de schoolsoort, concurrentie van andere scholen in de regio. De financiële gevolgen van de schommelingen in leerlingaantallen zijn goed op te vangen doordat het weerstandsvermogen op peil is. Dat neemt niet weg dat er actief werk gemaakt wordt van werving.

De doorstroom van de vrijeschool leerlingen vanuit het PO naar het VO is tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend. Met de vrijescholen in de omgeving van onze vestigingen wordt hierover intensief overleg gevoerd. Daar staat tegenover dat de aanwas van leerlingen van niet-vrijescholen toeneemt. Deze ontwikkeling wordt gestimuleerd door een actief pr-beleid.

Er zal in overleg met de andere vrijescholen voor VO worden gewerkt aan een beter imago van dit schooltype. Er zijn veel zaken te benoemen die de vrijeschool op een positieve manier uniek maken. Verder maken de drie scholen van de stichting veel werk van de eigen profilering die de scholen binnen hun eigen regio uniek maakt. Hiermee zal het leerlingaantal op termijn minimaal op peil kunnen blijven. Dat is ook noodzakelijk. De wens is om in leerlingenaantal te groeien.

Renterisico Het renterisico is beperkt; er is alleen geld uitgezet in obligaties en op spaarrekeningen die de marktrente volgen. Op deze marktrente hebben we geen invloed. De rente wordt conservatief begroot.

Liquiditeitsrisico *(het risico dat de stichting niet aan haar verplichtingen kan voldoen)*

De risico's zijn beperkt omdat de overheid op basis van het kasstelsel financiert. Bovendien is de kaspositie van de stichting goed: er zijn voldoende liquide middelen, hoewel deze door het negatieve jaarresultaat wel zijn afgenomen.

Kredietrisico Het grootste deel van de gelden komt in de vorm van overheidssubsidie naar de scholen toe; voor het overige komt er geld van de steunstichtingen. Het risico dat deze bronnen opdrogen is gering.

Treasury Er wordt alleen in risicomijdende belegging bijv. in zogenaamde 'gegarandeerde' obligaties geld belegd. Onder risicomijdend beleggen wordt verstaan: iedere belegging waarbij de terugbetaling van de hoofdsom gegarandeerd is door een financiële instelling, dan wel een belegging in vastrentende waarde uitgegeven door een financiële instelling. Vastrentende waarden zijn openbare en onderhandse leningen uitgegeven door een financiële instelling. Dit sluit belegging in aandelen uit, tenzij een financiële instelling een hoofdsomgarantie geeft.

Er is in totaal voor € 500.000 belegd in obligaties van Nederlandse en Europese overheden met een uitstekende staat van dienst.

Begroting 2012		begroting		winst & verlies	
		2011	2010	2011	2010
baten	12.314.000	11.729.200	11.755.153	11.809.319	12.278.935
personele lasten	9.644.900	9.001.700	9.068.523	9.878.450	9.659.657
afschrijvingen	273.631	375.200	369.170	190.0037	220.118
huisvestinglasten	1.061.500	1.074.800	957.350	972.908	1.207.754
overige lasten	1.622.250	1.554.000	1.408.966	1.519.569	7.372.297
onvoorzien	30.000	40.000	35.000		
lasten	12.632.281	12.045.700	11.839.009	12.560.964	12.459.827
rente	58.000	45.000	80.000	102.536	88.274
exploitatiesaldo	-260.281	-271.500	-3.856	-649.109	-92.618

Steunstichtingen / verbonden partijen Er zijn vier stichtingen gelieerd aan onze stichting:

- Amsterdamse Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie;
- Stichting Vrije School Onderwijs Haarlem;
- St. Derdengelden Kunstreizen Geert Groote School;
- Stichting Rudolf Steiner Gebouwen Beheer.

De eerste twee stichtingen hebben tot doel het in stand houden van het vrijeschoolonderwijs; daartoe innen zij bijdragen van betrokken ouders; deze bijdragen worden gedoneerd aan de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland en een aantal niet aan deze stichting gelieerde stichtingen.

De derde stichting beheert/ beheerde een spaarrekening die door ouders werd gebruikt voor het enige jaren vooruit sparen voor de kunstreis van de elfde/ twaalfde klassen.

De vierde stichting is in 1990 in het leven geroepen om de bouw van een aantal lokalen in Haarlem te faciliteren; deze lokalen zijn in 2010 overgedragen aan de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland en de stichting Gebouwen Beheer wordt in 2012 geliquideerd.

De eerste drie stichtingen presenteren hun eigen jaarrekening en jaarverslag. Er is geen sprake van consolidatie.

De toekomst Op langere termijn streven de scholen ernaar een grotere leerlingpopulatie te krijgen (ca 800 voor het GGCA, 650 tot 750 leerlingen voor de andere vestigingen), waardoor de bekostiging van de (nu relatief kleine tot zeer kleine) lesgroepen in de tweede fase een minder grote druk op de begroting zal leggen. De inrichting van de ondersteunende organisatie zal in de komende jaren worden aangepast; het is duidelijk dat een goede AO/IC noodzakelijk is in de huidige financieel zware tijden. De begroting 2012 kent een negatief resultaat. Er zal door nauwkeuriger aan de formatie te werken en nog kostenbewuster te zijn in de overige lasten gestuurd worden richting een minder negatief eindresultaat; de ambitie is om de nul te bereiken. De maatregelen moeten een structurele doorwerking krijgen, want het Financieel Reglement (art. 6.5) van de stichting schrijft voor dat de meerjarenbegroting van de school structureel in evenwicht moet zijn.

² Het entreerecht houdt in dat elke eerstegraads docent die lesgeeft in het eerstegraadsgebied, voor de gehele aanstelling als LD-docent benoemd moet worden, per 1 augustus 2014. Een start met deze benoemingen moet vóór 1 januari 2011 zijn gemaakt. Er zijn drie docentschalen in het VO: LB, LC en LD. LD is de hoogste schaal. In de cao VO voor 2011 – 2012 is het Entreerecht aangepast, wat wellicht een gunstig effect heeft op deze problematiek.

³ Functiemix is de verhouding LB: LC: LD docenten. Op vrijescholen is die verhouding sterk aan de kant van LB; er zijn landelijk percentages afgesproken, waarbij met name in de Randstad veel docenten in een hogere schaal aangesteld dienen te worden. De daarvoor van overheidswege beschikbaar gestelde vergoeding is op de lange termijn niet toereikend.

De IDU tabellen

IDU gegevens 2011 – Stichting Voortgezet Vrijeschool Onderwijs *Noord Holland*

Geert Groote College *Amsterdam*

		tijdens de cursus		eind cursus vertrokken	examen klassen	verplaatsingen tot 01-10-2011 naar...															
	01-10-2010	gekomen	vertrokken	bevorderd	niet bevorderd	diploma	geen diploma	netto totaal	1 ^e leerjaar	2 ^e leerjaar	3 ^e leerjaar h/v	3 vmbo t	4 vmbo t	4 havo	5 havo	4 vwo	5 vwo	6 vwo	vavo	totalen	
1 ^e leerjaar	116	2	2	3				113	113											113	
2 ^e leerjaar	138	2	1	1				138		98	40									138	
3 ^e leerjaar h/v	91							91				25	32		34					91	
3 vmbo t	26		1					25			1	22	2							25	
4 vmbo t	21				1	16		5				1	3						1	5	
4 havo	103		4	4	7			88					38	46					4	88	
5 havo	68					57	4	11										5	6	11	
4 vwo	36				1			35					10			25				35	
5 vwo	40							40						5				35		40	
6 vwo	32					30	2	0												0	
vavo	7					3		4											4	4	
totalen	678	4	8	8	9	106	6	550	113	98	41	48	85	51	34	25	40	15	550		
								netto instroom	113	98	41	48	85	51	34	25	40	15	550		
								externe instroom	135	7	10	6	1			3			162		
								totalen	135	120	108	47	49	85	51	34	28	40	15	712	
	aantal leerlingen 01-10-2010								aantal leerlingen 01-10-2011												

IDU gegevens 2011 – Stichting Voortgezet Vrijeschool Onderwijs *Noord Holland*

RudolfSteinerschool *Haarlem*

		tijdens de cursus						eind cursus vertrokken	examen klassen	verplaatsingen tot 01-10-2011 naar...													
	01-10-2010	gekomen	vertrokken	bevorderd	niet bevorderd	diploma	geen diploma	netto totaal		1 ^e leerjaar	2 ^e leerjaar	3 ^e leerjaar h/v	3 vmbo t	4 vmbo t	3 havo	4 havo	5 havo	3 vwo	4 vwo	5 vwo	6 vwo	vavo	totalen
1 ^e leerjaar	91	1	1					91		91													91
2 ^e leerjaar	85	2	1	6				80			12	27		30			11						80
3 ^e leerjaar h/v	10	3	2	4				7										7					7
3 vmbo t	35			4				31					1	30									31
4 vmbo t	70		2			35	1	32					32										32
3 havo	36							36					29		2			5					36
4 havo	41							41								41							41
5 havo	36		1			30	3	2													2	2	
3 vwo	9							9					2					7					9
4 vwo	14		1					13											13				13
5 vwo	13							13											1	12			13
6 vwo	19					17	2	2													2	2	
vavo	6					3	1	2													2	2	
totalen	465	6	8	14		82	6	359		91	12	27	64	30	32	41	11	19	14	12	6	359	
		netto instroom								91	12	27	64	30	32	41	11	19	14	12	6	359	
		externe instroom								107	5	2						1				115	
		totalen								107	96	12	29	64	30	32	41	11	20	14	12	6	474
	aantal leerlingen 01-10-2010									aantal leerlingen 01-10-2011													

		tijdens de cursus		eind cursus vertrokken		examen klassen			verplaatsingen tot 01-10-2011 naar...													
	01-10-2010	gekomen	vertrokken	bevorderd	niet bevorderd	diploma	geen diploma	netto totaal	1 ^e leerjaar	2 ^e leerjaar	3 ^e leerjaar h/v	3 vmbo t	4 vmbo t	3 havo	4 havo	5 havo	3 vwo	4 vwo	5 vwo	6 vwo	vavo	totaal
1 ^e leerjaar	80	4	1					83	83													83
2 ^e leerjaar	86	1	4	16				67		14	17		22			14						67
3 ^e leerjaar h/v	12	1	1					12				3					9					12
3 vmbo t	47	2			6			43				41	2									43
4 vmbo t	47		1			14		32				4	28									32
3 havo	18	1						19				14	1			4						19
4 havo	43		3		10			30						7	19			2		2		30
5 havo	24			2		21	1	3							1			2				3
3 vwo	15							15									15					15
4 vwo	25	1						26						7				19				26
5 vwo	27							27						2	6				3	14	2	27
6 vwo	28					23	5	5												2	3	5
vavo	12		1			4	2	5													5	5
totaal	464	10	11	18	16	58	6	367	83	14	17	62	22	47	26	14	28	26	16	12	367	
						netto instroom			83	14	17	62	22	47	26	14	28	26	16	12	367	
						externe instroom			130	5	1	1		4	1			1	1		144	
						totaal			130	88	15	18	62	26	48	26	14	29	27	16	12	511
aantal leerlingen 01-10-2010									aantal leerlingen 01-10-2011													

		tijdens de cursus		eind cursus vertrokken		examen klassen			verplaatsingen tot 01-10-2011 naar...			
	01-10-2010	gekomen	vertrokken	bevorderd	niet bevorderd	diploma	geen diploma	netto totaal	4 vmbo t	4 havo	4 vwo	totaal
3 ^e leerjaar h/v	65			2	1			62				
3 vmbo t	54	1			4			51				
4 vmbo t	64					18	4	42				
totaal									0	0	0	65
								externe instroom				0
								totaal				65
	aantal leerlingen 01-10-2010								aantal leerlingen 01-10-2011			

Toelichting op de IDU tabel Schrik er niet van. We volgen hierboven even de leerlingen die op 1 oktober 2010 in de 3 havo/vwo klassen zitten; dat zijn er 65: dat zie je links in de tabel. Vervolgens staan er de aantallen leerlingen die tussen 1 oktober 2010 en 1 augustus 2011 zijn gekomen (instroom) en zijn vertrokken (uitstroom); dan komen de leerlingen die aan het eind van de cursus zijn vertrokken (2 met en 1 zonder overgangsbewijs); daarna staan er de leerlingen die de school verlaten met of zonder diploma (is niet relevant in klas 3). Dikgedrukt staan nu de leerlin-

gen die op 1 augustus 2011 nog op de school zitten: 62.

Vervolgens zien we in het tweede deel van de tabel, waar de leerling in het nieuwe schooljaar zit. Horizontaal zie je naar welke afdeling/ klas een leerling gaat: 13 naar 4 vmbo-t, 8 naar 4 havo en 41 naar 4 vwo, en als je dan naar beneden doortelt, zie je helemaal onderaan hoeveel leerlingen er in 4 vmbo zitten op 1 oktober 2008: 13 leerlingen uit 3 h/v, 51 uit 3vmbo en 1 uit 4vmbo; samen 65. Er is daar geen leerling van een andere school gekomen (externe instroom).

Namen en adressen

Algemeen postadres van

de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

SVVSONH

Postbus 77779

1070 LJ Amsterdam

Adriaan Roland Holtschool

Rector: Freek op 't Einde

Loudelsweg 38

1861 TG Bergen NH

072 5897219

Geert Groote College Amsterdam

Rector: Maarten Roest Crollius

Fred. Roeskestraat 84

Postbus 77779

1070 LJ Amsterdam

020 5745830

Rudolf Steinerschool Haarlem

Rector: Jos Reckman

Engelandlaan 2

2034 NA Haarlem

023 5361378

Algemeen Directeur / Bestuurder

Dhr. H. Ansink

Raad van Toezicht

Dhr. A. Vermeulen, voorzitter

Dhr. H. Schellekens, vice-voorzitter

Dhr. H. Jansen, secretaris (tot 16 november 2011)

Mw. C. Bouvy (tot 1 januari 2012)

Dhr. H. Lap

Dhr. M. Wit (vanaf 1 januari 2012)

Dhr. M. Dingarten (vanaf 1 januari 2012)

Lijst van afkortingen

ARH	Adriaan Roland Holtschool (Bergen)
C(S)E	Centraal (schriftelijk) Eindexamen
fte	full time equivalent (1 fte = 1 volle baan)
GGCA	Geert Groote College Amsterdam
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IDU	In-, door- en uitstroomgegevens
IVO	Individueel Voortgezet Onderwijs
MR	Medezeggenschapsraad
MT	Management team; directie en teamleiders van één locatie tezamen
OOP	Onderwijs Ondersteunend Personeel
OP	Onderwijzend Personeel
PTA	Programma van Toetsing en Afsluiting
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RSH	Rudolf Steinerschool Haarlem
SE	Schoolexamen
vavo	Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs
VMR	Vestigingsmedezeggenschapsraad
VO	Voortgezet Onderwijs
VSV	Voortijdig SchoolVerlaters
ZAT	Zorgadviesteam

ITALIA

JAARVERSLAG

 2011

STICHTING VOOR
VOORTGEZET
VRIJESCHOOL ONDERWIJSNH